

Η ΑΘΗΝΑ,

ΗΤΟΙ

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ, ΙΣΤΟΡΙΚΑ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ,
ΚΑΙ ΠΕΡΙ
ΕΦΕΥΡΕΣΕΩΝ.

ΜΑΡΤΙΟΣ 1831.

• Οὐ γὰρ ἐστὶ περὶ θεοῦ ἢ ἀνθρώπου θεοῦ.
• τερὸν βουλεύσαστο, ἢ περὶ παιδείας
• καὶ αὐτοῦ καὶ τῶν αὐτοῦ οὐκ αἰών. •
ΠΛΑΤ. ΘΕΑΓ.

ΕΝ ΝΑΥΠΑΓΙΩ, 31 ΜΑΪΟΥ 1831.

ΕΝ Τῆ ΕΘΝΙΚῆ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑῖ
ΔΙΕΤΘΥΝΟΜΕΝῆ ΥΠΟ ΠΑΥΛΟΥ ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ.

ΑΘΗΝΑ,

Η ΤΟΙ

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ, ΙΣΤΟΡΙΚΑ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

ΚΑΙ ΠΕΡΙ

ΕΦΕΥΡΕΣΕΩΝ.

Αριθ. 1.

ΜΑΡΤΙΟΣ

1831.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ.

Περί Όζολαίας Λοκρίδος.

Εἰς τὸ Α΄ φύλλον τῆς Ἀθηναῖς (ἀρ. 1) διαχωρίζοντες τὰ ὄρια τῆς παλαιᾶς Αἰτωλίας, εἶπομεν, ὅτι ἡ Όζολαία Λοκρίς εὐρίσκεται παρατεταμένη εἰς τὸν Κορινθιακὸν Κόλπον ἀπὸ τὴν Ναύπακτον μέχρι τῆς πόλεως Ἀμφίσσης, ἡ ὁποία εἶναι ὁ σήμερον ὀνομαζόμενος Σάλωνα. Ἀλλ' εἰς τὸ παρὸν ἄρθρον θέλομεν ἐκθέσει εἰς πλάτος ὅλα τὰ εἰς αὐτὴν τὴν ἐπαρχίαν ἀναφερόμενα.

Περί τῆς ἐπαρχίας ταύτης, ἔτε ὁ Στράβων ἀνέφερεν ἐκτεταμένα ὡς Γεωγράφος, ἔτε ὁ Πausanias ὡς περιηγητής· ὀλίγα σημειώσεις εὐρίσκονται εἰς τὸν δεύτερον περὶ αὐτῆς, καὶ ἀκόμη ὀλιγώτεροι εἰς τὸν πρῶτον, ἐκ τῶν ὁποίων δύναταί τις νὰ διαγράψῃ μόνον τὰ ὄρια τῆς ἐπαρχίας. Ἀλλ' ἀπὸ τὴν διάβασιν τῆς Εὐρυλόχου, περιγεγραμμένην ἀκριβῶς ἀπὸ τὸν Θεκυδίδην Ξυγγρ. Γ'. ἔμπροσθε νὰ ἐννοήσῃ ὅπως τὸ ἐσωτερικὸν τῆς ἐπαρχίας, καὶ νὰ ἐφαρμόσῃ τὰ ὀνόματα τῶν ἐκεῖ ἀναφερομένων πόλεων εἰς τὰ ἤδη σωζόμενα ἐρείπια. Δὲν συντελέσῃ ὀλίγον καί τινας σημειώσεις τῆς Πλατάρχου, τῆς Σκύλακος τῆς Καρυανδέως εἰς τὴν περίπλευρον, καὶ τῆς Δικαιάρχου εἰς τὸν εἰς Ἑλλάδος πρὸς διασάφησιν τῶν ἀμφιβαλλομένων εἰς ταῦτα τὰ μέρη πόλεων, ὀρέων καὶ ποταμῶν.

Ἀπὸ τὰς περιόδους τῆς Στράβωνος, Βιβ. Γ'. Κεφ. Β'. § 22. "Τὸ Ἀντίβριον τὸ τῆς Αἰτωλίας ὄριον καὶ τῆς Λοκρίδος, καὶ Βιβ. Θ'. Κεφ. Γ'. § 1 "Τῶν δὲ πλευρῶν τῆς Παρνασσῆς, τὸ μὲν ἐσπέριον νέμονται Λοκροῖτε οἱ Όζολαί, ἀπὸ τὰ λεγόμενα τῆς Σκύλακος εἰς τὸ ἄρθρον Αἰτωλία". Ἡ δὲ

Αιτωλία παρήκει τὴν Λοκρίδα πᾶσαν ἀπὸ μεσογαίας μέχρις Αἰνιάνων, καὶ ἀπὸ τὴν περίοδον τῆ Παιουανίς εἰς τὰ Φωκικὰ Βιβ. 38. „ Ἡ δὲ γῆ ἢ Λοκρῶν τῶν καλεμένων Ὀζολῶν προσεχῆς τῇ Φωκίᾳ ἐστὶ κατὰ τὴν Κιρῆαν, ἐν συνόφει ἀπὸ ὅλα ταῦτα σχηματίζεται ἡ γραμμὴ, ἣτις χωρίζει πρὸς τὸ μεσόγειον μέρος τὴν Ὀζολαίαν Λοκρίδα ἀπὸ τὰς γειτνιαζούσας ἐπαρχίας, καὶ ἰδὲ κατὰ ποῖον τρόπον.

Ἀρχινᾶ ἀπὸ τὸ Ἀντιρρῆιον, καὶ περιλαμβάνουσα τὴν Ναύπακτον ἐντὸς ὡς Λοκρικὴν πόλιν, φθάνει ἕως εἰς τὸν Μῆρον ποταμὸν, τῆ ὁποῖε τὴν βόρην ἀκολουθεῖ ἕως εἰς τὸ ξενὸν τῆ Λιδωρικῆς· ἐκεῖ ἀκολουθεῖ τὸς πρόποδας τῆ Παρνασσῆ, δηλ. τὸ πρὸς δύοσιν πλευρῶν, καὶ φθάνει εἰς τὸν Σάλανα, ὅπε εἶναι ἡ Ἀμφισσα, ἡ τελευταία πόλις τῶν Λοκρῶν, ἡ ὁποία κατὰ τὸν Παιουανίαν ἤθελε νὰ συγκαταριθμηθῆται εἰς τὰς Αἰτωλῆς, μὴ ἀνεχομένη τὸ ὄνομα τῶν Ὀζολῶν. Ἀπὸ δὲ τὴν κοιλάδα τὴν σχηματίζουσαν τὴν κάμπου τῆ Σάλωνος, τὸ ἐπάνω μέρος ἦτον τῶν Λοκρῶν, καὶ τὸ κάτω ἀνήκει εἰς τὰς Φωκείας, ὅπε ἦτον τὸ περίφημον Κιρῆαιον πεδίον, διὰ τὸ ὁποῖον ἐχύθησαν τόσα αἵματα. Τοιαύτη εἶναι ἡ πρὸς τὸ μεσόγειον γραμμὴ τῆς Ὀζολαίας Λοκρίδος, ἐκ δὲ τῆς θαλάσσης ὁ παράπλευρος ἐκτείνεται ἀπὸ τὸ Ἀντιρρῆιον ἕως εἰς τὸν κόλπον τῆς Γαλαξιδίς. Ἐντὸς δὲ τῆς περιφερείας τῆς Ὀζολαίας Λοκρίδος περιέχεται τὰ μέρη τῆς ἐπαρχίας Βενετίας, δηλ. τὰ περὶ τὴν Ναύπακτον παράλια μέρη, τὸ κάτω Κέλι ὀνομαζόμενον τῆς ἐπαρχίας Λιδωρικῆς ὅμῃ μὲ τὴν πρωτεύουσαν αὐτῆς, καὶ ἄλλα τινὰ χωρία περὶ τὴν πόλιν κείμενα, ὅλη ἡ ἐπαρχία Μαλανδρινε, καὶ ἐν τμήμα τῆς ἐπαρχίας Σάλωνος τὸ περὶ τὸ Γαλαξίδι.

Ὅς ἐκθέσωμεν ἤδη καὶ τὴν ἐκστρατείαν τῆς Εὐρύλοχος διὰ νὰ ἀδηγηθῶμεν εἰς τὴν διασάφισιν τῶν πόλεων. Εἰς τὰς Δελφῆς ἐσυνάθροισεν τὸ στρατεύμα τῆς Εὐρύλοχος, καὶ ὁ σκοπὸς τῆς ἦτον νὰ μεταβῆ διὰ τῶν Ὀζολῶν Λοκρῶν εἰς τὴν Αἰτωλίαν. Οἱ Ἀμφισσεῖς (δηλ. οἱ κάτοικοι τῆς Σάλωνος) ἔδωκαν πρῶτοι ὁμήρους, καὶ ὑπεχέθησαν νὰ συμπράξωσιν εἰς τὴν διάβασιν. Ἦτον ἀνάγκη νὰ πείσῃ καὶ τὰς ἄλλας εἰς τὸ νὰ δώσῃ ὁμήρους, φοβίζοντες τὰς μὲ τὸν ἐρχόμενον στρατὸν, καὶ ἀρχίσαν ἀπὸ τὰς γειτόνους τῶν Μυωναῖς, οἱ ὁποῖοι ἀναμφιβόλως ἦσαν οἱ κάτοικοι τῆς χωρὶς Ἀγιαθημιά, ὅπε σώζονται ἀξιοσημείωτα ἐρείπια καὶ φρεῖς καὶ πόλεως, καὶ ἔχου ἀμαζῶν εἰς τὰς δρόμους. Ἡ σειρά τῆς ὄρεος ἀπὸ τὸ ἐπάνω μέρος, καὶ οἱ πρὸς τὸ παραθαλάσσιον βράχοι ἀπὸ τὸ κάτω, εἶνα μόνον δρόμον ἀφίνεν νὰ σχηματιθῆ, καὶ ἔτος εἶναι ὁ εἰς τὸ χωρίον Πέντε Ὀρη διαβαίνων· ἐκεῖ κατὰ φυσικὸν λόγον πρέπει νὰ ἦσαν τὰς Ἰπνέας,

εἰς δὲ τὰ ἐρείπια τῆς Γαλαξιδίς, τῆς Βίδαβης, τῆς Κίσσελης, τῆς Βετερνίτζας, τῆς Κεκεσίνας καὶ τῆς Ζευγαρίε πλησίον εἰς τὰ Τριζόνια, τὰ ὁποῖα σώζονται μέχρι τῆς σήμερον, πρέπει νὰ ὑπῆρχον αἱ πόλεις τῶν Μεσσαπίων, τῶν Τριταμέων, τῶν Χαλαίων, τῶν Τολοφανίων, τῶν Ἠσσιῶν, καὶ τῶν Θιανθῶν· ἐπειδὴ μὲ τοιαύτην τάξιν τὰς ἀριθμῆσαι ὁ Θεκυδίδης, καὶ εἰς τὴν ἰδίαν τάξιν εὐρίσκονται καὶ σήμερον τὰ ἐρείπια. Ἀναφέρει καὶ ἄλλην πόλιν Ὀλπην, τῆς ὁποίας οἱ κάτοικοι ἔδωκαν ὁμήρους, ἀλλὰ δὲν συνηκολούθησαν. Αὕτη πρέπει νὰ ἦτον εἰς τὰ μεγαλοπρεπῆ ἐρείπια τὰ εὐρισκόμενα εἰς τὸ Μαλανδρινόν, πρωτεύουσαν τῆς ἰδίας ἐπαρχίας. Ἀπὸ τὰς πόλεις τῆς Λοκρίδος ὁ Οἰνεῶν καὶ τὸ Εὐπόλιον, διότι δὲν ἠθέλησαν νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν συμμαχίαν, ἐκυριεύθησαν ἀπὸ τὸν Εὐρύλοχον. Ἀπὸ πολλὰ διδόμενα ἱστορικά, καὶ ἀπὸ τὴν φράσιν τῆς Θεκυδίδος, ὅπε μετὰ τὴν κυριεύσιν αὐτῶν τῶν πόλεων λέγει, „ γειόμενοι ἐν τῇ Ναυπακτίᾳ, φαίνεται ὅτι αἱ πλησιέστεραι πρὸς τὴν Ναύπακτον πόλεις ἦτον ὁ Οἰνεῶν, καὶ τὸ Εὐπόλιον, πλησιέστερα ὅμως πάντοτε τὸ Εὐπόλιον, ἴσως κειμένη εἰς τὸ μέρος τὸ ὀνομαζόμενον Σιλῆς, ὅπε εὐρίσκονται ἐρείπια.

Γεώργιος Αἰνιάν.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ.

Ἀνέκδοτον ἱστορικὸν Κομνηνῆ καὶ Πρόκλε τῶν μοναχῶν (Ἀκολουθία.)

Ἀύξησις τῶν Ἀλβανιτῶν.

Ὁ δὲ Βασιλεὺς Συμεὼν μόνος φροντίζων τῆς Βλαχίας, τὴν Αἰτωλίαν ἀπάσαν τοῖς Ἀλβανίταις παραχωρεῖ, καὶ εἰς δύο ἡ ἐπαρχία πᾶσα τῆς Αἰτωλίας μερίζεται, καὶ δεσπύται ἐκ τῶν Ἀλβανιτῶν γένος ἀναδείκνυνται δύο, ὧν ὁ μὲν τὸν Ἀχελῶον καὶ τὰ ἐπέκεινα σὺν τῇ Ἀγγελοκάστρῳ ἐκληρώσατο, Γγίνος Μπείας ὀνομαζόμενος, θάτερος δὲ τὴν Ἀρταν καὶ τὰς Ῥωγῆς ἐσφτερεύσατο, Πέτρος Λιώσας καὶ ἔτος ὀνομαζόμενος· καὶ συντόμως εἶπεν, ἡ Αἰτωλία πᾶσα ὑπὸ τὴν χεῖρα τῶν Ἀλβανιτῶν ἐγγεγόνει· μόνη δὲ ἡ τῶν Ἰωαννίνων πόλις ἐχ' ὑπετάγη τῇ τῶν Ἀλβανιτῶν ἐπικρατείᾳ· ἐτύγχανον γὰρ ἐν αὐτῇ ἄνδρες ἐπιστημώτατοι καὶ τῶν εὐγεγονότων, ἀλλὰ δὴ καὶ ἐκ τῶν τῆς Βενετίας φρερίων πολλοὶ τῶν εὐγενεστέρων τῇ τῶν Ἰωαννίνων ἐπεδήμησαν πόλει, καὶ εἰς ἐν ἅμα γειόμενοι, οἷτε Ἰωαννῖται καὶ οἱ ἔξωθεν ἐλθόντες, διαπρεσβεύονται πρὸς τὸν βασιλεῆα τὸν εὐσεβέστατον Συμεὼν, καὶ ἐξαπένται αὐθέντην καὶ ἡγεμόνα δοθῆναι τέτοις. Ἀσμένως ἐν τὴν αὐτῶν προσδεξάμενος πρεσβείαν ὁ Βασιλεὺς, περὶ τῆς Ὀσμᾶ κοινολογεῖται τοῖς πρέσβεσιν· ἔλαθον γὰρ οἱ Ἰωαννῖται τὸ

μείζον κακὸν πρὸς ἑαυτὸς ἐπισπώμενοι, τὴν γὰρ δαλείαν Φεύγοντες τῶν Ἀλβανιτῶν, μείζοσι κακοῖς ἑαυτὸς περιέβαλον. Ὅθεν καὶ πρέσβεις εἰς τὰ Βοδιὰ παρά τε τῆ Βασιλείας καὶ τῶν Ἰωαννιτῶν ἐκπέμπονται (ἐκεῖ γὰρ ὁ Θωμᾶς τὴν οἰκίαν εἶχε), καὶ γνωρίζουσι τέτω τὰ τῆς Βαλῆς ἅπαντα. Δέχεται τέτων τὴν πρεσβείαν, ἐπακολουθεῖ τοῖς πρέσβεσι προθύμως, καταλαμβάνει τὴν πολυθρόνητον τῶν Ἰωαννίνων πάλιν σὺν τῇ εὐσεβεῖ Ἐασιλίσση Ἀγγελικῇ τῇ Παλαιολόγῃ τῇ τέττε εὐμενέτιδι, ἔττεσ ὑπάρχωντις σωσε (1367), συνεπαγόμενος μετ' αὐτῆ καὶ στρατεύματα ἀναριθμητῶν. Δέχονται τέτον οἱ Ἰωαννῖται ὑπταίαι χερσὶν ἐντὸς τῆς πόλεως αὐτῶν, μετὰ μεγίστων κρότων καὶ εὐφημιῶν. Ὁ δὲ τὴν ἀλωπεκὴν ὑπενδύς ὑπέλας καὶ δολερῶς, τῆς πάντας πρὸς ἑαυτὸν ἐπεσπάσατο. Οὐ πολὺ τὸ ἐν μέσῳ, καὶ τὴν ἀλωπεκὴν ἀποτίθεται, τὴν δὲ λεοντὴν ὑπενδύεται καὶ πρῶτα μὲν κατὰ τῆς ἐκκλησίας χωρεῖ, καὶ τὸν ποιμένα ταύτης ἐξωθεῖ, (Σεβαστιανὸς δ' ἔττος ἦν, ἀνὴρ ἐργῶ τε καὶ λόγῳ περιβήτος), ἀφαγεῖ δὲ τὰ προσόντα τῇ ἐκκλησίᾳ χωρεῖα καὶ κτήματα, καὶ ταῦτα τοῖς μετ' αὐτῆ Σέρβοις ἀπονέμει, καὶ μελενδύτος, Φευ! καὶ σκοποδυτῆσα ἡ τῶν Ἰωαννίνων μητρόπολις γίνεται, τὸν αὐτῆς ποιμένα μὴ ἔχουσα, ἕως ἔ καὶ εἰς παντελῆ ἐρημίαν ἡ ἐκκλησία αὐτὴ κατήντησε, καὶ χορτοθήκας, αἶμοι! καὶ σιτοθήκας τὰ ἐν αὐτῇ οἰκήματα πεποίηκε, καὶ ὑσερον καὶ κατὰ τῶν θεῶν σκευῶν χεῖρα κινήσαι τετέλληκε. Καὶ ἔτω μὲν τὰ τῆς ἐκκλησίας ἐποίει· ἔπειτα δὲ καὶ κατὰ τῶν εὐγενεστάτων ἀρχόντων κακῶς αὐτοῖς χεῖρα κινεῖ καὶ ἔτω τὸν Βατάτσην Κύρ Κωνσταντῖνον μετὰ τῆ Καββαλαρεῖς Μυρσιώτῃ τῆ Ἀμυρακλῆ ἐν τῇ Φερεῖ ἀποκλείει, καὶ δολίως αὐτῆς τυραννῆσας, τὸν μὲν Βατάτσην ἐξόρισον ἐκπέμπει, τὸν Ἀμυρακλῆν δὲ εἰσάσας, ἐντίμως αὐτὸν πάλιν εἶχε τῆς δὲ λοιπῆς παραβλέψας, οἱ μὲν Φυγάδες ἄχοντο, οἱ δὲ καὶ εἰς ἀποσασίαν ἐτράπησαν, ἐξ ἧν καὶ ὁ Βάρδας, κρατῶν τὸ κάστρον τῆ ἀγίε Δονάτῃ αὐτὸν ἐξηνήσατο. Μετ' αὐτῶν καὶ ὁ Καψοκαβάδης Κύρ Ἰωάννης ἐν τῷ τῆς Ἀραχοβίτσας κάστρῳ πύργῳ πρὸς αὐτὸν ἐπεσπάσατο. Οἱ δὲ οἰκιακοὶ αὐτῆ ἐντίμοι Σέρβοι, οἱ μὲν κρυφίως ἀπ' αὐτῆ ἔφυγον, οἱ δὲ καὶ Φανερώς, μὴ δυνάμενοι ὑπομένειν τὴν αὐτῆ μανιᾶδῃ σκαιότητα, Φανερώς ἀπ' αὐτῆ ἄχοντο καὶ ἀπεδήμεν, καὶ μικρῆ πάντες αὐτὸν ἐξέλιπον. Ἀμέλει αὐτὸς ὑπέμενε τὰ ἑαυτῆ Φρονῶν, κυριεύμενος ὑπὸ τῆς πλεονεξίας καὶ Φιλαργυρίας· μικρὰ γὰρ πάντα κακία πρὸς κακίαν τῆ Θωμᾶ. Εἴτα καὶ κατὰ τῆ κάστρε τὸν λαὸν κακῶς αὐτοῖς χεῖρα ἐκτείνει.

Ἀνὴρ γὰρ τῶν ἐντίμων τῆς πόλεως, Ἡλίας Κλασσᾶς ὀνομαζόμενος,

προσεκαλέσατο αὐτὸν ἀνάδοχον εἰς τὸ ἑαυτῆ γησιώτατον τέκνον. Καὶ διὰ τὸ ὑπάρχειν αὐτῷ κτήματα πολλὰ, ἢ χεῖματα, ὡς πλεσίῳ, κακῶς καὶ ἀνιλεῶς αὐτὸν ἐτυράνησε. Διὰ γὰρ τὰ χεῖματα τὴν γαστέρα αὐτῆ πυρὶ κατεσάλαξε, καὶ τὰς ἀμασχάλας αὐτῆ λαμπάσι πυρὸς καταφλέγει, τῷ δὲ σώματι αὐτῆ μαχαίριον τίθει, ὕδωρ σμιγνὲν μετὰ σακτὸς (σακτῆς ἰσ.) ἐγγχεῖ τοςῆτον γὰρ ἦν Φιλόχρυσος ὁ μισόχρηστος, ὥστε τὸ πάντων ἔσχατον τῶν κακῶν, τὴν δευτέραν εἰδωλολατρείαν, τὴν Φιλαργυρίαν, Φημί, ὡς εἰδᾶς τῶν ἀνθρώπων, ἑαυτῷ ἐθησαύρισε, καὶ διὰ τῆτο ἀμότατος ἀνθρωποκτόνος ἀποκατέθη, ἕως ὅτε ἐφθασε, κατὰ τὸ γνωμικὸν αὐτό, τῆ ἔχεν ἄνδρας τῆς Ἑλλῆς αὐτῆ, καταλέλεις, κοιλοιδέλεις, ἐπιβέλεις, καταδότας καὶ φάλτσας, τὸν ἔργοις ἀνομαζόμενον Κητσοθεόδωρον, καὶ Μανασὴ τὸν Τσηπτὸν τὸν δὲ Μιχαὴλ τὸν Ἀψαρᾶν καὶ Πρωτοβεσιᾶριον τετίμηκεν. Οὗτος τοῖνον ὁ Ἀψαρᾶς τὸν πρωτεξάδελφον αὐτῆ Νικηφόρον τὸν Βαταλᾶν δολίως αὐτὸν ἐψιθύρισε, καὶ ὁ δεσπότης Θωμᾶς τῆς ὀφθαλμῶν αὐτῆ ἐξορύττει καὶ αὐτὸν μετὰ τῶν γονέων αὐτῆ καὶ ἐτέρων συγγενῶν ἐξορίζεσ ἐκπέμπει, καὶ τὸν Ἀψαρᾶν πλεῖον ἀπάντων Φιλεῖ, καὶ ἔττος ἐκ συνθήματος τέττε τῆς Ἰωαννίτας πάντας προδότας, δολίως καὶ φάλτσας αὐτῆς ἐπανόμαζε· καὶ ἔμονον αὐτῆς ἀπηγόρευσε, ἀλλὰ καὶ παντελῶς αὐτῆς κακῶς εἶχε. Παραυτικά γέν ἢ λοιμὸς μέγας θανατηφόρος τῇ πόλει τῶν Ἰωαννίνων γίνεται, ἐχ' ἀπλῶς ἢ ὡς ἔτυχε, ἀλλὰ τῷ ὄντι τῆς μεγάλης κακίας τῆ Θωμᾶ ἐκχέοντος τὴν ἀμότητα, τῷ σωσε (1368) ἔτει. Τῆ λοιμῆ τοῖνον παυσαμένη, ἤρξατο ὁ Θωμᾶς τὰς χήρας γυναῖκας μνηστεύειν μετὰ τῶν Σέρβων, ἢ προσεκτίξεν (προσεκτίδειν ἰσ.) αὐτοῖς τὰ κτήματα ἢ πράγματα τῶν τοπικῶν. Καὶ πρῶτα μὲν ἐξεφώνησεν ἐξαλείμματα· ἔπειτα δὲ τῆς ὀρφανῆς ἀλλοτριεῖς ἐκ τῶν ἰδίων κτημάτων ἀποκαθιστᾶ, καὶ ἀπλῶς ἅπαντας ἀνδρας καὶ γυναῖκας μιτῶν ἐξωλόθρευσε. Καὶ τί ἔτι λέγω, ἐπιλείψει γὰρ με διηγέμενον ὁ χεῖνος περὶ τῶν κακοπραγιῶν τότε τῆ Θωμᾶ, ὡς ἐνόμισε τῇ πόλει περὶ τῆ οἴνε τὴν σίκλαν, καὶ τῶν ἀγγαρεῶν καὶ ζημιῶν, καὶ δασμῶν τῆ ὅλε χρόνε, καὶ ἄλλα τινὰ πάθη, ἢ γεν κοιμητάτα, καὶ προνοίας καὶ μονοπωλείς, ἀλλοτε τῆ οἴνε καὶ τῆ σίτε, ἀλλοτε δὲ καὶ τῶν κρεῶν, ὅτε δὲ καὶ τυρεῖ, ἀείποτε δὲ τῶν ἰχθύων καὶ ὀπωρῶν καὶ ποτὲ μὲν δι ἑαυτῆ, ποτὲ δὲ καὶ τῶν ἀρχόντων αὐτῆ καὶ ἄλλα πλεῖστα πάθη, ὡς ἐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ λαλεῖν, εἰδὲ νῆς, εἰδὲ γλωσσο δυνηθείη ἐξεῖπειν τὰ τέττε πανουργήματα καὶ μηχανήματα. Πρὸς μὲν τῶν ἐπισήμων τεχνιτῶν ζημίαι καὶ ἀγγαρεῖαι μετὰ τῶν δασμῶν, πρὸς δὲ τῶν ἀτέχνων καὶ ἐλευθέρων ἀνθρώπων δαλεία ἀμισθος, καὶ κῶ-

πος ἀδαπάνητος· μικρὰ γὰρ πᾶσα κακία πρὸς κακίαν τῆ Ὠμαῖ. Καὶ ἀληθῶς πολλυθρήνητος ὤφθη τότε ἡ πόλις αὐτῆ τῶν Ἰωαννίνων· εἶχε γὰρ τότε τὸ τῆ Ἀποσάτης κ, λέγειν κ, Φάναι, ἔσθθεν τρώμος, ἔξωθεν Φάβος, πῆ μὲν τὰ τῆ τυράννης, πῆ δὲ τὰ τῶν Ἀλβανιτῶν, ἐπιδρομῆς ἐπιχειμένης. Οὐ πολὺ τὸ ἐν μέσῳ, καὶ οἱ Ἀλβανῖται κατ' αὐτῆ ἐκστρατεύουσι, καὶ πολιορκεῖν τὴν πόλιν Ἰωαννίνων ἐγείρονται καὶ χρόνον ἰχνηλατῶντες (ἢ θηρεύοντες) ἔκ εἰς αὐτὴν ἐσοδιάζειν χρόνος τρεῖς. Ὁ δὲ Ὠμαῖς, ἔχων ἀληθῶς τὸ ἐρμηνεύμενον αὐτῆ ὄνομα ἐν ἑαυτῷ ἕτως ἔχειν ἐπεχειρεῖ. Τὸν μὲν τῆ κάστρ λαὸν πάντα ἐμίσει, εἰς δὲ τῆς ἔξω καὶ ἀληθῶς ἐχθρῆς παντελῶς εἰρήνην εἶχεν· ἐτι δὲ ὁ Πέτρος Λιώσας κατ' αὐτῆ ἐκστρατεύει χρόνος τρεῖς μετὰ τῶν Μαζαρακαίων καὶ Μαλακασαίων τῆς γενεᾶς αὐτῆ. Εἶτα εἰς ἀγάπην συνέσθησε, κ, τὴν ἑαυτῆ θυγατέρα Εἰρήνην ὁ Ὠμαῖς τῷ υἱῷ τῆ Πέτρῃ Λιώσα Ἰωάννη τῆνομα μνηστεύεται, καὶ εἰς γαλήνην μικρὰν ἢ πόλιν τῶν Ἰωαννίνων γίνεται, ἀπείρακτη ἀπὸ τῶν Ἀλβανιτῶν χρόνος πέντε. Ἀλλ' ὁ Ὠμαῖς εἰρήνην ποτὲ ἐκ εἶχεν, ἀλλὰ κακῶς τὴν πόλιν πάντοτε ἐτυράννιζε, κ, τοὺς Ἀλβανῖτας ἐκάκιζε, κ, ἂν (καὶ ἴσ.) ἐς ὕψερὸν ἐκάκιωσε, καὶ παντοιοτρόπως αὐτῆς ἐξηφάνισε καὶ κατεξώλθρευσε. Τὴν πόλιν γὰρ ἐπλήρωσε τῶν Ἀλβανιτῶν τὰ τέκνα, ὁψιδας ἑαυτῷ περιθέμενος, καὶ Φυλακὰς κ, κλαβία αὐτὸς ἐδέματο, καὶ παλιερὴν ἀνήγειρεν· ἐνθυμητικὸς γὰρ τῆ κακῆ ἦν εἰς ἄκρον, ἔ μὴν καὶ δαμονιώδης, ὅσις ἀνῆρ τὰ θεῖα σοφὸς αὐτὸν προσηγόρευσεν, ἕτως εἰπὼν· “Ὠμαῖς ὁ Δεσπότης Φιλεῖ τῆς ἀρχοντας διὰ τὴν Φιλαργυρίαν, ὡς Φιλαργυρὸς ἀδικεῖ, ὡς ἀδικὸς πλεονεκτεῖ, ὡς πλεονέκτης ἀρπάζει, ὡς ἀρπαξ συκοφαντεῖ, ὡς συκοφάντης λαιδορεῖ, ὡς λαιδορὸς καταλαλεῖ, ὡς κατάλαλος φοβεῖται, ὡς φοβιτζάρης φονεύει, ὡς φονεὺς πλανᾷ, κ, ὡς πλάνος τάχα κτιζει καὶ ἐκκλησίας, καὶ εὐορτάζει, κ, ψυχικὰ ποιεῖ.” Τῆτων ἕτως ἐχόντων, τῷ 5 ω π β (1374) εἰς λοιμὸς θανατηφόρος ἐν τῇ πόλει τῆς Ἄρτας γίνεται, κ, ὁ Πέτρος Λιώσας δεσπότης ἐξ ἀνθρώπων ἐγένετο, καὶ ἔτω παραυτίκα Ἰωάννης δεσπότης ὁ Σπάτας ἐκ τῆ Ἀχελώε παραγενόμενος, τὴν Ἄρταν παραλαμβάνει· ἀνῆρ δραστήριος καὶ τὰ πάντα λαμπρὸς, ἔργῳ κ, λόγῳ κοσμημένος, καὶ τῷ κάλλει σεμνυνόμενος· θεωρία γὰρ κ, πράξις ἦν ἀληθῶς ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ ἔτος κατὰ Ἰωαννίνων ὀρμώμενος, τὸν Ὠμαῖν παρηνόχλει καὶ διεληύριζε, καὶ συνεχῶς αὐτὸν ἐναπέκλειε.

Τῆ χρόνος δὲ παρελθόντος ἐπὶ τῆ ἔτους 5 ω π γ (1375) πάλιν ἕτερος θανατηφόρος τῇ πόλει τῶν Ἰωαννίνων γίνεται μέγας (λοιμὸς ἴσ.) κ, ἡ θυγάτηρ αὐτῆ Εἰρήνη ἢ γαμετὴ τῆ Πέτρῃ Λιώσα θανάτῳ ὑπέπεσεν·

ὁ δὲ δεσπότης ὁ Σπάτας ἐκ ἐπαύσατο πάντοτε ἐπιδρομὰς σκυλεύειν κατὰ τῆ Ὠμαῖ μετὰ τῆς γενεᾶς αὐτῆ τῶν Ἀλβανιτῶν, ἕως ἔ ὁ Ὠμαῖς τὴν ἀδελφὴν αὐτῆ Ἐλένην εἰς μνηστῆριαν τῷ Σπάτῃ ἐξήγγειλε, καὶ μετὰ δώρων αὐτὸν συνεπέστρεψε, καὶ πάλιν ἐδραπέτευσε· τότε ὁ Ὠμαῖς προσοικεῖτο ἑαυτῷ κλέπτας Ῥιμπαρταίους, ληστὰς καὶ κερσάρους, καὶ μετὰ τῶν Ἀλβανιτῶν αὐτῆς ἐξήγειρε· τῆς δὲ τοπικῆς Ἰωαννίτας παντοιοτρόπως πάντας ἐμίσει, καὶ τῆς ξένου ἠγάπα πλεῖον δὲ τῶν ἄλλων ἐφίλει· Μιχαὴλ τὸν Ἀψαράν, καὶ Πρωτοβεσιάριον ἐτίμησεν, ὃς μετὰ πάντων ὧν εἶχε κακῶν, καὶ κατὰ τῆς χρυσῆς τῷ ὄντι Ἀγγελίνης, Φημί τῆς Φυσικῆς κυρίας, λόγοις σφαλεροῖς καὶ αἰσχροῖς κατατολμᾷ, καὶ ἐμπίπλονται τὰς ἀκοὰς τῆ Ὠμαῖ, ὡς τις σοφὸς προηγόρευσε λέγων· “Πονηρὸς λόγος καρδίαν ἀνδρὸς ταρασσει,” καὶ ἕτως ἀπ' αὐτῆς ἐξέκλινεν ὁ δεσπότης Ὠμαῖς, καὶ εἰς κακίαν καὶ μῖσος αὐτῆς παρετήρει, καὶ εἰς ἀρσενοκοιτίας πάθος ἐπέπεσε, κ, κοιλιόδελος ἀποκατέστη. “Τὰ γὰρ κρυφῆ γενόμενα ὑπ' αὐτῆ ἀίχρῃν ἐστὶ καὶ λέγειν,”. Παρεῖδε γὰρ τὰ ὄρια πατέρων ἀγίων, κ, ὅλας εἰς ἀποστασίαν ἐτρέπη. Ἐπὶ ἔτους 5 ω π ς (1378) ἐκστρατεύει κατὰ τῶν Ἰωαννίνων ὁ Γγνηφάτης μετὰ τῶν Μακαβαίων (Μαζαρακαίων ἢ Μαλακασαίων ἴσ.) μὴνι Σεπτεμβρίου ἰδ' εἰς τὸν καιρὸν τῆ τρέψ, καὶ μετ' ὀλίγου στρατῆ τῆ κάστρ πόλεμος γίνεται, καὶ κατακράτος οἱ Ἰωαννῖται νικῶσι, καὶ τὸν Γγνηφάτην εἰσφέρουσι βασιάζοντα τυμπάνους ἐπάνω τῶν ὤμων αὐτῆ. Καὶ ὅσος μὲν κατέσφαξε, μετὰ τῶν ἀμαξῶν αὐτῆς ἐτίθεν καὶ ἔθαπτον, τῆς δὲ λοιπῆς εἰς Φυλακὰς ἐδέσμευε κ, ἀπεμπώλε. Τῆτο πρῶτον νεῖκος τῆ Ὠμαῖ κατὰ τῶν Ἀλβανιτῶν ἐγεγόνε.

[Ἀκολουθεῖ.]

Περὶ τῆς ἐνεσώσεως κατασάσεως τῆς Ὀρθοδόξης

Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας (Τέλος).

Φαίνονται εἰς τὴν Θεσσαλίαν πλησίον τῶν Τρικκαίων Μοναστήριά τινα καλέμενα Μετέωρα. Αὐτὰ εἶναι ἀκοδομημένα ἐπάνω εἰς τὰς κορυφαῖς ἀποτοματάτων τινῶν βενῶν ἐχόντων σχῆμα πυραμίδος. Δύο ἐξ αὐτῶν εἶναι τὰ πλέον ἀξιωματώτα, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ ἐν ὀνομαζόμενον τῆ Βαβυλαῖα, ἔχει 1300 περικῶν ὕψος, καὶ τὸ ἄλλο 800. Ἡ κορυφὴ τῆ πρῶτῃ εἶναι τόσον ὀξεῖα, ὥστε μόλις χωρεῖ μίαν μικρὰν ἐκκλησίαν, ὀλίγα κελιά δια τῆς ἐκεῖ μονάζοντα, ἕνα θάλαμον τῆς τραπέζης δια τῆς ξένου, μίαν ἀποθήκην, καὶ τελευταίον μίαν δεξαμενὴν. Ἡ δὲ κορυ-

Φη τὸ δευτέρω εἶναι πλέον εὐρύχωρος· ἔχον ἐς αὐτὰ κρεμασὰς κλίμακας, ἐπεξηριγμένας εἰς τὸν βράχον δι' ἐπιμήκων τινων σιδήρων, διὰ τῶν ὁποίων ἀναβαίνειν οἱ καλόγηροι καὶ οἱ ἐντόπιοι· ὅσισ δὲ τῶν ξένων ἀγαπᾷ νὰ κάμῃ τὴν ἀνάβασιν ταύτην, πρέπει νὰ ἔμβῃ μέσα εἰς δίκτυον, καὶ δι' αὐτὸ τὸν σύρην ἕως εἰς τὴν κορυφὴν· τὰ Μονασήρια ταῦτα ἔχον ὑποστατικά ἀξιόλογα, πλὴν ὁ Παῖσας τῶν Ἰωαννίνων τὰ φέρει συχναίως εἰς δυστυχίαν.

Εὐρίσκεται εἰς τὴν Ὀχρεν τὸ Μονασήριον τῆ Ἁγίε Ναῆμ, καὶ οἱ Τῆρκοι πιστεύουσι ὅτι ἀνήκει εἰς αὐτὸς ὁ ἅγιος ἔτος· μέγα εἶναι τὸ σέβας, τὸ ὁποῖον ὁ εἰς αὐτὸν ἀφιερωμένος τόπος ἀπολαμβάνει, καὶ ἐπομένως εὐρίσκεται εἰς πολλὰ καλὴν κατάστασιν.

Ἡ Πελοπόννησος ἔχει τὸ Μονασήριον τῆ Μεγάλε Σπηλαίε, ὄνομα κατάλληλον μὲ τὴν θέσιν, εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκεται, ἐπειδὴ εἶναι κτισμένον εἰς τὸ ἐνδότερον μέρος παμμεγέθους βράχε, καὶ ὅλον τὸ κτίριον περικλείεται ἐντὸς τῆ σπηλαίε. Ἡ θέσις τε τὸ προφυλάττει ἀπὸ πάντα κινδύνου. Εἶναι πλέσιον, καὶ, ὡς πιστεύεται, ἔχει μίαν τῶν εἰκόνων τῆς Ἁγίας Παρθένε, ζωγραφισμένην παρὰ τῆ Ἱερῆ Λεικῆ. Εἰς τὴν Πάτμον, μικρὰν νῆσον τῆ Αἰγαίε Πελάγους, εὐρίσκεται τὸ Μονασήριον τῆ ἁγίε Ἰωάννε τῆ Θεολόγε, πολλὰ περίφημον, διότι ἐκεῖ ὁ Ἀπόστολος ἔτος συνέγραψε τὴν ἀποκάλυψίν τε. Εἰς τὴν Χίον τὸ τῆς Νέας Μονῆς, οἰκοδομηθὲν παρὰ τῆ Ἀυτοκράτορος Κωνσταντίνε τῆ Μονομάχε, ὅσισ πρὶν ἀναβῆ εἰς τὸν θρόνον ἔχον ἐκεῖ ἐξοριθῆ. Ὁ ναὸς εἶναι ὅλος κατασκευῆς μεσαιωνίης, καὶ τὸ Μονασήριον πλεσιώτατον. Ἡ Κύπρος ἔχει τὸ Μονασήριον τῆ Κίκε, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀξιολογώτατον, διότι ἔχει μίαν τῶν δι' ἐγκαυστικῆς ζωγραφίας ἰσορηθόντων εἰκόνων ὑπὸ τῆ Ἁγίε Λεικῆ. Ἡ εἰκὼν αὕτη εἶναι σκεπασμένη μὲ πανίον, καὶ κανεὶς ποτὲ δὲν τὴν βλέπει. Οἱ Χριστιανοὶ ἔχον μεγάλην εὐλάβειαν εἰς τῆτο τὸ Μονασήριον, καὶ κατὰ χρέος ἐπιστρέφοντες ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλήμ πρέπει νὰ περάσωσιν ἐκεῖθεν. Κατὰ τὴν Μεσοποταμίαν τῆς Ἀσίας εὐρίσκεται τὸ Μονασήριον τῆ Σολομώντος. Ὁ Σελτῶν Μεράτης ὅταν ὑπήγαγε νὰ πολιορκήσῃ τὴν Βαβυλῶνα ἐξάθη ἐκεῖ, καὶ τὸ ἔχαιρε μέγαρα εἰσοδήματα· τὴν σήμερον ἔμωσ διατηρεῖται ἀπὸ ἐλεημοσύνας Χριστιανῶν, καὶ ὁμωσ πάλιν εἶναι πλέσιον. Ἡ ἐκκλησία καὶ τὰ λοιπὰ χαλκοσκεπασα κτίρια εἶναι λείψανα τῆς μεγαλοπρέπειας τῆ ἰδίε Σελτῶνε.

Εὐρίσκεται εἰς τὴν Αἴγυπτον τὸ Σίναμον Μονασήριον ἐπὶ τῆ ὄρεσ Σινᾶ, κτισμένον εἰς τὴν ἰδίαν ἐκείνην θέσιν, ὅπερ ὁ Μωϋσῆς εἶδε τὴν καιομένην βᾶτον. Ὁ Ἀυτοκράτωρ Ἰεσωνιανὸς τὸ ἔκτισε μὲ μεγάλην μεγαλοπρέπειαν.

καὶ τὸ ἐπλέτισε μὲ μεγάλα εἰσοδήματα. Οἱ καλόγηροι, οἵτινες εὐρίσκοντο ἐκεῖ, ὅταν ὁ Μωάμεθ ἤρχισε νὰ φαίνεται εἰς τὴν Ἀνατολήν· προβλέποντες τὰς ὁποίας ἔμελλε νὰ κάμῃ προόδους, ἐπεμψαν πρὸς αὐτὸν πρέσβεις διὰ νὰ ζητήσῃ τὴν Φιλίαν καὶ ὑπεράσπισίν τε. Ὁ Μωάμεθ τὰς ἐδέχθη μὲ τιμὴν ἔξοχον, τοὺς παρεχώρησεν ἐγγράφως ὅσα ἐζήτην, προσεκάλεσε μάρτυρας τῆς θελήσεώς τε τινὰς ἐκ τῆς συνοδίεσ τε, καὶ εἰς τόπον σφραγίδος ἐτύπωσεν εἰς τὸ χαρτίον τὴν χάρά τε, καθὼς καὶ τὴν σήμερον ἀκόμη συνηθίζεν οἱ βάρβαροι. Ὅπταν οἱ Μωάμεθανοὶ ἐκυριεύσαν ὅλην τὴν Αἴγυπτον, οἱ καλόγηροι ἐδειξαν εἰς αὐτὸς τὸ χαρτίον τῆτο καὶ ἐσεβάσθησαν. Τέλος πάντων τὸ ἐπαρξάσαν εἰς τὸν Σελτῶν Σελίμην, δορυκτῆτορα τῆς Αἰγύπτου, διὰ νὰ λάβῃ τὴν ὑπεράσπισίν τε· αὐτὸς δὲ, ζηλότυπος διὰ τὴν ἀποκτήσῃ τῆτο τὸ ὑπὸ τῆ ἐντυπώματος τῆς χειρὸς τῆ Μωάμεθ ἡγιασμένον χαρτίον, ἔδωκεν ἐν ἀντιγραφῶν εἰς τὰς καλόγηρους, καὶ ἐφύλαξεν εἰς τὸ θησαυροφυλάκίον τε τὸ πρωτότυπον· καὶ πρὸς ὑποσημειώσιν των τὰς ἐχάρισε μεγάλα προνόμια καὶ δῶρα ἀξιόλογα. Τῆτο τὸ Μονασήριον εἶναι ἐπίσης πεπλετισμένον ἀπὸ ὅλων τῶν θησαυρῶν, τὰς ὁποίας ἔχον δῶρα εἰς αὐτὸ οἱ Χριστιανοὶ Ἀυτοκράτορες, ἀπὸ βιβλία σπανιότατα, καὶ ἀπὸ παντὸς εἶδους πολύτιμα πράγματα, τὰ ὁποία αὐξάνουσιν ἐπι μᾶλλον τὸν πλετόν τε. Τὴν σήμερον μόνις ἐπαριθμῶνται 50 ἕως 60 καλόγηροι, οἵτινες ζῶσιν ἐκεῖ μὲ τῶν θμελιωτῶν τῆς ἐκκλησίας Ἁγίων τὴν ἀπλότητα. Οἱ ἄλλοι μοναχοὶ τῆτε τῆ Μονασηρίε κατοικῶσιν εἰς τὸ Μέγα Κάϊρον, ὅπερ ἔχον καὶ ἐν Μονασήριον.

Ἐπὶ τῆς ἐξουσίας τῶν Χριστιανῶν οἱ καλόγηροι ἔτοι ἔχον καὶ δέλεσ Ἀραβας, ἀλλὰ μὲ ὅλον ὅτι οἱ δέλοισ ἔτοι ἐπέστρεψαν εἰς τὸν χριστιανισμόν, μένεν εἰσέτι ὑποτελεῖς εἰς αὐτὰς. Ὁ ἀριθμὸς των εἶναι μέγιστος, καὶ ἐπειδὴ κατοικῶν τὰ περίξ τῆ Μονασηρίε, αἱ ἄλλαι φυλαὶ τῶν Ἀραβῶν δὲν τολμῶν νὰ κάμνῃν κατ' αὐτῶν ἐφόδους καὶ φθοράς. Ἐκ τῶν δέλων τῶν ὅσοι νεωστὶ ἀποκτῶσι τέκνα, παρεσιάζουσιν αὐτὰ εἰς τὸν ἡγούμενον τῆ Μονασηρίε, ὅσισ τὰ ἀναγράφει εἰς τὸ πρωτόκολλον τῶν δέλων, καὶ τὰς χαρίζει ἀπὸ ἐν ὑποκάμισον. Χρέος τῶν τῶν δέλων εἶναι νὰ ὑπηρετῶσι τὰς μοναχῆς. Αἱ θύραι δὲ τῆ Μονασηρίε εἶναι κεκλεισμένα εἰς πᾶσαν ἄλλην κλάσιν ἀνθρώπων, καὶ εἰς αὐτὰς ἀκόμη τὰς περιηγητάς. Εὐρίσκεται ἐκεῖ ἐν περιβόλι, εἰς τὸ ὁποῖον καλλιερῶνται πρὸ πάντων Φοίνικες καὶ ἀπιδία. Τὰ ἀπιδία ζέλλονται δῶρον εἰς τὸν Σελτῶνον, καὶ εἰς τὰς Μπέηδες τῶν Μαμελέκων. Οἱ καλόγηροι ἔτοι ἀπολαμβάνουσιν ὑπὸ τῶν Τῆρκων μέγα σέβας καὶ δὲν πληροῦσαι κανὲν εἶδος φόρου εἰς τὴν Κυβέρ-

νησιν, καὶ ἔχον δικαίωμα νὰ φορῶν διαφορετικὸν ἔνδυμα διὰ νὰ διακρί-
νωται. Ἀπολαμβάνουσιν ἐντελὴ ἀνεξαρτησίαν, καὶ ἔχον ἓνα Ἀρχιεπίσκο-
πον χειροτονούμενον ἀπὸ τὸν Πατριάρχην Ἱεροσολύμων, ὅσις καθεδρεύει
συνήθως εἰς Κωνσταντινῆσιν, λαμβάνων πρόσδοτον τινὰ, τὴν ὁποίαν τὸν
χορηγεῖ τὸ Μοναστήριον.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Περὶ τῆς Ἐκκλησίας.

Α'. Ὁ Θεὸς εἶπεν, ὅτι τὸ θυσιαστήριόν τε εἰς τὸν κόσμον τῆτον θέλει εἶναι
σταθερὸν καὶ ἀσάλευτον, καὶ ἡ ἐκκλησία, κατὰ διωκομένη καὶ καταδυναστευμένη
ὑπὸ τῶν βαρβάρων, καὶ ἀπειλημένη ὑπὸ τῶν φιλοσόφων, θέλει διαμένει ἀναλ-
λοίωτος, καὶ τοιαύτη, οἷα ὑπὸ τῶν μαθητῶν τῆ Κυρίου ἐθεμελιώθη.

Ὁ κοινὸς λαὸς ἔχει τὴν ψυχὴν πλήρη τῆς ἀληθείας ταύτης· οἱ δὲ
πεπαυμένοι, διὰ νὰ πειθῶσιν εἰς τῆτον, ἀρκεῖ μόνον νὰ διατρέξωσι τὰς
παρελθόντας αἰῶνας, ἔχοντες εἰς τὰς χεῖρας τὴν λαμπάδα τῆς Ἰστορίας.

Περὶ τῆς Κλήρης.

Β'. Ἡ δύναμις τῆς χρόνης καὶ τῶν συμβεβηκότων τὸ ἀλληλοδιάδοχον ἐπι-
φέρει εἰς τὰ ἀνθρώπινα πολιτεύματα παραφθοράν τινὰ, ἥτις φαίνε-
ται ἀναπόφευκτος. Ἀλλὰ τὰ πολιτεύματα, τὰ ὁποῖα εἶναι ἔργα τοῦ
Κυρίου, φυλάττειν τὸ ἐσιῶδες τῆς χαρακτῆρος, τὸν ὁποῖον ἀπὸ καταβο-
λῆς τῶν ἔλαδων. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἀποκατέστη διαδόχους τὰς Ἀποστό-
λους· ἔτσι δὲ ἐνπιστεύθησαν τὸ ἔργον τῆς διακονίας τῶν εἰς τὰς Ἀρχιε-
ρεῖς, καὶ αὐτοὶ ἐχηματίσθησαν πάντοτε ἄξιοι αὐτῆς. Ἡ ἠθικὴ τῆς Εὐ-
αγγελίας, ἡ πλέον ὀρθὴ φρόνησις, ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ πλέον ἡρωικὴ σα-
φειότης πρέπει νὰ χαρακτηρίζωσι τὰς διαδόχους τῶν Ἀποστόλων. Διὰ
τῶν ἀρετῶν τῶτων ἀπολαμβάνουσι τὸ σέβας τῶν ἀπίστων καὶ τὴν εὐ-
λάβειαν τῶν εὐσεβῶν. Ἄν δέ τις ἐξ αὐτῶν ἐκκλίνη κακῆ τύχῃ ἀπὸ τὴν
καθιερωμένην ὁδὸν, τί ἔμπορεῖ ἐκ τῆς νὰ συμπεράνηται; Καὶ ὁ Ἰῆσους με-
ταξὺ τῶν δώδεκα Ἀποστόλων ἐπέδωκε τὸν Κύριόν τε καὶ διδάσκαλόν τε.

Περὶ τῆς ἱματισμοῦ τῆς Κλήρης.

Γ'. Κατ' ἀρχὰς τῆς θεοσεβείας τὰ πάντα ἦσαν ἀπλά. Οἱ Ἅγιοι Ἀπό-
στολοι καὶ οἱ τῶτων διάδοχοι δὲν κατεγίνοντο, εἰ μὴ εἰς τὸ νὰ δημοσιεύ-
σιν τὸν λόγον τῆς Κυρίου. Ἡ ἐκκλησιαστικὴ τάξις ἐμορφώθη, καὶ μὲ τὴν
πρόσδοτον τῆς καιρῆς καὶ μὲ τὴν συνδρομὴν διαφόρων περιστάσεων.

Κατὰ ταύτην τὴν ἐποχὴν οἱ ἐκκλησιαστικοὶ δὲν διεκρίνοντο τῶν ἄλλων

ἀνθρώπων μὲ κανὸν ἐξωτερικὸν σημεῖον. Οἱ κατὰ τὰς ἐρήμους τῆς Αἰγύ-
πτου ἀναχωρητῆς ἐνεδύθησαν πρώτην φορὰν κατὰ διαφορετικὸν τρόπον.
Ἐπὶ τῶν Ἑλλήνων Ἀυτοκρατόρων ὁ Κλήρης δὲν ἐσοχάθη ὅτι πρέπει νὰ
διακρίνεται μὲ ἰδιόβρῦθμον χῆμα, ἀλλ' ἔτε ὑπὸ τὴν Ὀθωμανικὴν δυνα-
στείαν ἀκόμη δὲν ἐσοχάθη τοῖσιν· ἠναγκάθη τέλος πάντων νὰ οἰκειο-
ποιηθῆ ἔν χῆμα ἐκ ταύτης τῆς αἰτίας.

Ὁ Σουλτάνος ἐτοιμαζόμενος νὰ κάμῃ κατὰ τῶν Οὐγγῶν πόλεμον ἐ-
στρατοπέδευσε εἰς τὴν Ἀδριανόπολιν. Ὁ Πατριάρχης, ἐπὶ κεφαλῆς τῆς
Κλήρης καὶ τινος πολυαριθμοῦ συνοδίας ἐκκλησιαστικῶν, ὑπήγεν ἐκεῖ διὰ νὰ
τὸν ἐπευχηθῆ. Τὸ στρατόπεδον, ἰδὸν μακρόθεν τὸ πλῆθος τῆτον, τὸ ὑπέ-
λαβεν ὡς στρατεύμα ἐχθρικόν, ἐθορυβήθη, καὶ μόλις ἠδυνήθη νὰ ἔβῃ ἀπὸ
τὴν ἀπάτην. Τότε λοιπὸν ὁ Σουλτάνος διέταξε τὸν Πατριάρχην νὰ προσ-
διορίσῃ ἔν χῆμα διὰ τὸν ἑαυτόν τε, διὰ τὰς Ἀρχιερεῖς, καὶ δι' ὅλον
τὸν Κλήρον, ἐπὶ σκοπῶ τῆ νὰ διακρίνωται· καὶ τῶ ὄντι ἔκτοτε ὁ Πα-
τριάρχης καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς φέρονται ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μίτρας ἀπὸ κόκ-
κινον ὀλοσίρικον, κεκοσμημένους μὲ χρυσοκεντήτες σαυρές.

Τὸ χῆμα τῆτον μετὰ καιρὸν ἐφάνη ὅχι τόσο συμφωνοῦν μὲ τῆς Εὐα-
γγελίας τὴν σεμνοπρέπειαν· καὶ τότε ὁ Κλήρης ἀπεφάσισε νὰ μιμηθῆ τὸν
ἱματισμὸν τῶν Ἁγιορειτῶν καλογηγῶν, μὲ τινὰ τροπολογίας ἀναγκαί-
ας εἰς τὸ νὰ διακρίνωται οἱ Ἀρχιερεῖς ἀπὸ τῆς ἄλλης ἐκκλησιαστικῆς, καὶ
οἱ κοσμικοὶ ἱερεῖς ἀπὸ τῆς μοναχῆς. Τοιαύτη εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς σχήμα-
τος τῆς Ἀνατολικῆς Κλήρης.

Περὶ τῶν πολιτικῶν προνομίων τῆς Κλήρης.

Δ'. Ἐπὶ τῆς διαγωγῆς τῆς ἐκκλησίας εἰς μόνον τὸν Κλήρον εἶχον τὸ θάρ-
ρος τῶν οἱ Χριστιανοί. Οἱ Ἀρχιερεῖς δὲν εἶχον μόνον τὴν διεύθυνσιν τῆς συνε-
δήσεως τῶν πιστῶν, ἀλλὰ καὶ τῆς δικαιοσύνης τὴν διανομὴν.

Ὅποταν ἡ ἐκκλησία ἀποκατέστη ἐπικρατῆσα, καὶ ἠδύνατο νὰ ἐμπι-
στευθῆ τὰς ἐγκοσμίας φροντίδας εἰς Χριστιανικὴν Κυβέρνησιν, οἱ Ἀρχιερεῖς
ἠθέλον ἐξέρξει νὰ συγκεντρώσωσι τὰ καθήκοντά των εἰς τὴν ἀποστολικὴν
διακονίαν των. Ἀλλ' ὁ Ἀυτοκράτωρ Κωνσταντῖνος διὰ δυσἀποδέκτους αἰτί-
ας ἔδωκεν ἐξ ἐναντίας πλέον ἐκτεταμένην ἐξουσίαν εἰς τὰ ἐγκόσμια, διε-
κήρυξεν, ὅτι αἱ ἀποφάσεις των δὲν ἠθέλον εἶναι ἐκκλησιαστικαὶ εἰς κανὸν δι-
καστήριον, ἢ πολιτικὴν Ἀρχὴν, ὅποιαιδῆποτε καὶ ἂν ἦσαν. Οἱ Τῆρκοι σεβό-
μενοι τὸν νόμον τῆτον, ἀφῆνεν εἰς τὰς Χριστιανὰς τὴν εὐχαρίστησιν τῆ νὰ
κρίνωται εἰς τὰς Ἀρχιερεῖς των. Τὸ προνόμιον τῆτον γενικῶς ἀφελίμον
εἰς τὰ συμφέροντα τῶν Ἑλλήνων, ἀποβάμει συχιάκις δυστυχῆς εἰς τὴν εἰ-

ρηνικήν κατάστασιν τῶν Ἐπισκόπων, ἐπειδὴ τὸ δικαστήριόν των, εἰς τὸ ὁποῖον συχνάζουσι καὶ Ἰσδαῖοι καὶ Μεσελμάνοι, ὅταν ἔχεν διαφοράς μετὰ Χριστιανούς, ἐρεθίζε τὴν ζηλοτυπίαν τῆς Κυβερνήσεως. Μὲν ὅλην αὐτὴν τὴν ζηλοτυπίαν, καὶ τὴν ἐκ ταύτης προκύπτουσαν καταδρομὴν, οἱ Ἀρχιερεῖς ἀντέχον, καθὼς καὶ οἱ Ἕλληνες ὑπὸ τὴν προστασίαν αὐτῶν.

Περὶ τῆς ἐπιβροῆς τῆς Κλήρης.

Ε'. Ἡ δύναμις ὀδηγεῖ, καὶ ἡ γνώμη διευθύνει τὸν ἀνθρώπου. Ἡ εἰς τὰς Ἕλληνας ἐπιβροῆ τῆς Κλήρης συνίσταται καὶ ἐκ τῶν δύο τέτων στοιχείων.

Ὁ πνευματικὸς ὑπεργὸς ἰσχύει εἰς τὴν συνείδησιν τῶν πιστῶν, καὶ ὁ κοσμικὸς εἰς τὰς πράξεις τῶν ἀνθρώπων. Οἱ Ἀρχιερεῖς ἐνεργῶσι καὶ τὰς δύο ταύτας ὑπηρεσίας, καὶ ὁπόταν ἦναι ἀξιοί, ἔχον εἰς τὸν λαόν, ὅσιν εἶναι εἰς αὐτὸς πνευματικῶς ὑποκείμενος, ὅλην τὴν ἐξουσίαν καὶ ὅλην τὴν δύναμιν, τὴν ὁποίαν ἠδύνατο εἰς αὐτὸν ναῖ ἔχη ἡ Κυβέρνησις ἢ πλεον ἰσχυρὰ διὰ τὰς τρεῖς τῆς, καὶ ἡ πλεον ἀγαπητὴ διὰ τὰς ἀρετὰς τῆς.

Περὶ τῶν ἀδίκως ἀπεινομένων κατὰ τῆς Κλήρης κατηγοριῶν.

ΣΤ'. Οἱ Ἀρχιερεῖς τῆς παρελθόντος αἰῶνος ἠμέλησαν εἰς τὰς ἐπαρχίαις των τὰ καταστήματα τῆς δημοσῆς ἐκπαίδευσως, καὶ τινες ἐξ αὐτῶν μάλιστα ἐξάρτισαν καὶ σοφὸς, οἵτινες ἦλθον ναῖ κατασαθῶσιν εἰς αὐτάς. Ἀλλὰ δὲν πρέπει μὲν ὅλον τῆτο ναῖ τὸς κρίνη τις πολλὰ ἐπιπολάως, καὶ χωρὶς ναῖ γνωρίσῃ κατὰ βάθος τὰς περιστάσεις, ἀφίντες τὸς ὑπεχρέωσαν εἰς τοιαύτην πράξιν.

Οἱ σοφοὶ ἔτοι ζῆνοι ἔφερον, ὁμῶς μετὰ τὰ φῶτα των, πολλὰ τολμηρὰς ἀντιποιήσεις, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς καμνοτομίας, τὸ ὁποῖον ἠθέλε ναῖ ἐξουσιάζῃ εἰς ὅλα τὰ καταστήματα, τὰ ὁποῖα διατηρῶν παντὸς ἔθνος τὴν ἠθικὴν καὶ τὸν χαρακτῆρα τὴν ἀθείαν, ἢ τὰς μεταβροθυμίας, τὰ ὁποῖα ποτὲ ἄλλο δὲν ἔκαμαν εἰμὴ ναῖ κατακλύσῃ τὴν γῆν ἀπὸ ἀνθρώπινον αἷμα καὶ ναῖ διαφθεῖρῃ τὰ ἦδη τῆς λοιπῆς μέρες τῆς λαῶν, ὁ ὁποῖος ἔγεινε αὐτῶν θυμῶν, καὶ τέλος πάντων τὴν ἐπιθυμίαν τῆς κυριεύειν διὰ παντὸς εἶδος γοητευμάτων, χωρὶς ναῖ θεμελιῶται ἡ κυριότης αὐτῆ εἰς τὰ σωτήρια ἀποτελέσματα ἀληθῆς διδασκαλίας.

Τὰ σχολεῖα τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τῶν Κυδωνιῶν, τῆς Σμύρνης, τῆς Χίος, τῶν Ἀμπελακίων, καὶ πλῆθος ἄλλα ἀκόμη εἶναι ἀνοικτὰ εἰς τὴν νεοκρασίαν. Οἱ παλαιὰ διδάσκαλοι ὅλης τῆς Εὐρώπης, οἱ Κλασικοὶ Συγγραφεῖς μας διασπείρονται διὰ πολλὰ διαβροθόμενων ἐκδόσεων, καὶ ἐπιτρέ-

φου τέλος πάντων παρὴν ἡμῖν διὰ ναῖ ἀναζωπυρῆσωσι τὴν ἔθνικὴν εὐφυΐαν.

Ἕλληνες διδάσκαλοι, ἐν Γερμανίᾳ, Γαλλίᾳ καὶ Ἰταλίᾳ ἐκπαιδευθέντες, ἀφιερωθέντες εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ εὐδοκίμουντες διὰ τὴν σοφίαν καὶ τὸν πατριωτισμὸν των, ἀναβάλλοντες εἰς τὰς σχολαστικὰς καθέδρας· ἡ νεοκρασία ἀκροάζεται αὐτὸς, καὶ ἀρχίζει ἤδη ναῖ ἀθάνεται ὅτι αἱ τελευταῖαι βρανίδες τῆς αἵματος τῆς Ἀριστέως, τῆς Θεμιστοκλῆς, τῆς Φωκίωνος καὶ τῆς Σωκράτους ὑπάρχουσιν ἀκόμη καὶ ἠλεκτρίζουσι τὸ βροῦμα τὸ κυκλοφορῶν εἰς τὰς φλέβας των. Τὸ ὄνομα τῆς πατρίδος, τῶν νόμων καὶ τῆς ἐλευθερίας διεγείρει ἐλευθερὸς ιδέας, καὶ αἱ ιδέαι αὐταὶ συνοδεύονται μετὰ τὰς φυσικὰς καταλήψεις καὶ μετὰ τὰ ἀντικείμενα, ἐξ ὧν ἐκείναι προκύπτουν. Ὁ ἔρανος καὶ ἡ γῆ, τὰ δένδρα καὶ οἱ ποταμοὶ, οἱ βράχοι καὶ τὰ ἐρείπια τῆς Περσεῶς καὶ τῆς Ἀκαδημίας, ὅλα ταῦτα λαλῶν τέλος πάντων εἰς τὸ πνεῦμα τῶν Ἑλλήνων, καὶ τὸς βυθίζουσι εἰς μεγάλας μελέτας, ἢ πρώτη των ὁποῖων περιτρέφεται εἰς τὰ ἀνδραγαθήματα τῶν λαμπρῶν προγόνων των. Συγκρίνονται μὲ ἐκείνους, ἀθάνονται ὅτι εἶναι γνήσια τέκνα των, καὶ ἀρχίζουσι ναῖ τιμῶσιν ἑαυτὸς· τῆτο ἀρκεῖ εἶναι ἀξιοί ναῖ τὸς διαδεχθῶσι, καὶ θέλουσι τὸς διαδεχθῆ. Ἡ παρῶτα ἔνωσις καταγγέλλει τὴν μέλλουσαν ἔνωσιν· καὶ ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχει ἔθνικὴ ἔνωσις ἀνευ συστήματος, ἔτε σύστημα ἀνευ τάξεως, ὑποταγῆς καὶ δυνάμεως, οἱ Ἕλληνες ἄρα παρῶνται εἰς τὴν Εὐρώπην χωρηγῆμένοι μετὰ τὰ ἀναγκαῖα μέσα διὰ ναῖ διοικῶνται αὐτοὶ κατ' ἑαυτὸς.

Ἀλλ' εἰς τὰ πολιτικὰ, καθὼς καὶ εἰς τὰ φυσικὰ πράγματα, ὅλαι αἱ μεγάλαι μεταβολαὶ ἔχον μίαν ἐποχὴν, τὴν ὁποῖαν διορίζει ὁ Κύριος, ὁ κριτὴς τῶν λαῶν· οἱ δὲ τῶν ἀνθρώπων ἀγῶνες, ἔτε ναῖ τὴν ἐπιταχύνουσιν, ἔτε ναῖ τὴν βραδύνουσιν δύνανται.

ΟΙΚΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Ταχεῖα μέθοδος κατασκευῆς καλοῦ ὀξυδίου.

Βάλε εἰς ἓνα λέβητα καὶ ζέσανε καλὰ τὴν ποσότητα τῆς κρασίος ὅποιο θέλεις ναῖ μεταβάλλῃς εἰς ὀξυδιον, χύσε το ἔπειτα εἰς βαρέλι ἀφίνωντας τὸ σέμπωμα ἀνοικτόν· ἔχε εἰτοιμασμένον εἰς ἄλλον λέβητα ἀπὸ τὸ ἴδιον κρασί ζεσαμένον, τὸ ὁποῖον μετὰ παρέλευσιν 24 ἡρῶν ἀνακάτωσε μετὰ τὸ πρῶτον· ἐξακολούθησε ναῖ ζεσάμῃς καὶ ἄλλο κρασί, ναῖ τὸ ἀφίνης ναῖ κρουάνῃ, καὶ ναῖ κατασαλάξῃ, καὶ ναῖ τὸ ἀνακατώνῃς κάθε εἰκοσιτέσσαρας ἡρῶν μετὰ τὸ πρῶτον ἕως ὅτε ναῖ γίνῃ τὸ ὀξυδιον.

Διὰ ναῖ εὐκολύνῃς τὴν τελειοποίησίν τε καὶ ναῖ αὐξήσῃς συγχρόνως τὴν

δυναμίν τε, ἢμπορεῖς νὰ τὸ τραβᾷς συχνὰ καὶ νὰ τὸ χύνῃς εἰς τὸ ἴδιον βαρέλι· ῥίπτεις δὲ μέσα καὶ μερικά ἀρωματικά φυτά, [ἐκεῖνα ὅπῃ σ' ἀρέσθην] διὰ νὰ δώσῃς εἰς τὸ ὀξύδιον καλὴν γεύσιν καὶ εὐωδίαν.

Ἄλλη μέθοδος ταχυτέρα καὶ οἰκονομικώτερη.

Πέρην ἐξ οὐγίας κρεμοταρτάρα καλά κοπανισμένη ἢ κοσκινισμένη, τὸ ὅποιον βρέχῃς ἢ ζυμόνῃς μὲ ὀξύδιον· ἀφίενν αὐτὴν τὴν ζύμην νὰ ξηρανθῇ εἰς τὸν ἥλιον, ἢ εἰς τὸν φῦρον, ἔπειτα τὴν ξαναβρέχῃς μὲ ὀξύδιον καὶ τὴν ξηραίνῃς πάλιν· ἐπαναλαμβάνοντες αὐτὴν τὴν ἐργασίαν ὁκτώ δέκα φοραῖς, κατορθώνῃς μίαν κόνην ἀρκετὰ ὀξείαν διὰ νὰ μεταβάλλῃ τὸ νερὸν εἰς ὀξύδιον.

Μερικοὶ κάμνῃν ἓνα ψωμίον μὲ ἀλευρι βρύζας (σίκαλης), τὸ ψῆνῃν, καὶ θυματίζοντες τὸ ῥίπτῃν εἰς τὸ κρασίον, τὸ ὅποιον μεταβάλλεται εἰς ὀξύδιον.

Γ. Παλαιολόγος.

Γ Λ Ω Σ Σ Ο Γ Ρ Α Φ Ι Α .

ΛΑΪΜΙΑ. Ὑβρις ἐπὶ κακῆς γυνακὸς ἀπὸ τὴν Λαίμιαν τὸ νομιζόμενον παροφάγον θηρίον.

ΛΑΓΙΑΪΩ. Ὅρ. ΚΑΤΑΛΑΓΙΑΪΩ.

ΛΟΪΘΡΑ. Κομμάτι καρφίς, μένον εἰς τὰ ποδάρια τῶν ἀλόγων, ὅταν τζακίζεται τὸ κεφάλι τῆ καρφίς. Λέγεται καὶ διὰ κομμάτι ῥίζας δοντίς, ὅπῃ μένει· ἐνίοτε μεταχειρίζονται τὴν λέξιν καὶ διὰ κρυμμένα χηρήματα.

ΛΑΦΙΑΪΖΕΤΑΙ. Ἐξαφνίζεται ἀπὸ φόβον ὡς ἐλάφι, δηλαδή ἐλαφιάζεται.

ΜΑΝΤΕΥΪΕΙ. Ἐκτὸς τῆς σημασίας τῆς μαντείας λέγεται, ΜΑΝΤΕΥΪΕΙ, ἢ ὅταν φαίνεται κάνα τι πρῶϊμον. Μάντευσαν τὰ σαφύλια, λέγον, ὅταν ἀρχινῶν νὰ φαίνωνται ῥόγες.

ΜΟΝΟΜΕΡΙΪΔΑ. Φίδι νομιζόμενον νὰ ἔχη δύο κεφαλὰς μίαν ἔμπροσθεν καὶ μίαν ὀπίσθεν.

ΜΟΝΟΜΕΡΗΪΤΙΚΟΝ. Οὕτως ὀνομάζην ὑποκάμισον εἰς μίαν ἡμέραν κατασκευαζόμενον. Ἐπικρατεῖ μία πρόληψις εἰς μερικά μέρη διὰ τὰ γεννώμενα παῖδια, ὅταν συμπίπτῃ νὰ ἀποθνήσκῃν μικρὰ, ὅτι, εἰάν πρὶν γεννηθῇ τὸ βρέφος συνέλθῃν εἰς τὴν οἰκίαν παρθένος, καὶ κατασκευάσῃν εἰς μίαν ἡμέραν ἓν ὑποκάμισον, ἀρχινῶντας ἀπὸ τὸ γένεσιμον τῆ βαμβακίς καὶ καταντῶντας ἕως τὸ τελείωμα τῆ βραψίματος, ὅταν τὸ γεννηθῆσόμενον παῖδιον φορέσῃ ἐκεῖνο τὸ ὑποκάμισον, δὲν παθαίνει τίποτε.

ΜΟΡΟΪΣΤΗΝΟΝ. Οὕτως ὀνομάζεται τὸ Ἑλληνιστὶ Ὑπόζυνον· ἴσως ἐστὶ τῶν Μέρων· ἐπειδὴ τὰ μῆρα πρὶν ὠριμάσθῃν, ἔχῃν κάποιαν ξυνάδα.

ΝΕΡΟΣΤΡΜΗΪ. Τόπος, ὅπῃ συβρέεσι νερά.

ΝΕΡΟΦΑΪΩΜΑ. Κοίλωμα γεγόμενον ἀπὸ βροὴν ὕδατος.

ΝΗΣΣΑΪΡΙ. Οὕτως ὀνομάζεται, ὅταν βραχὴ πολὺ κάναῖς· ἔγινε Νηστᾶρι, ἀντὶ ἐβράχῃκε παραπολύ· γίνεται ἐκ τῆ Νησσαίριον, τὸ παπί.

ΝΥΚΤΕΪΡΙΟ. Ἡ ἐργασία ἢ γενομένη τὴν νύκτα ἐν καρῷ χειμῶνος· μάλις καὶ ῥῆμα ΝΥΚΤΕΡΕΪΩ, τὸ ὅποιον νομίζω νὰ ἦναι καλλίτερον ἀπὸ τὸ ΝΥΚΤΟΚΟΠΙΑΪΩ, ὅπῃ ἐσημείωσεν ὁ Κ. Κοραῆς.

ΝΕΡΟΤΡΙΒΙΑΪ. Ἐργασίριον, ὅπῃ διὰ τῆς βιαίας καταφορᾶς τῆ ὕδατος κάμνῃν τὰ μάλλινα ὑφάσματα νὰ ἀποκτῆν χυθῆδι, ἢ πλύνῃν τὰ λαρωμένα.

ΝΕΡΟΦΟΪΡΟΣ. Οὕτως ὀνομάζεται ὁ ἐπισατῶν εἰς τὴν διανομὴν τοῦ νερῆ, ὅταν ποτίζῃν τὰς κήπους ἢ τὰ χωράφια.

ΝΤΡΟΧΙΑΪΩ. Περικλείω τινὰ εἰς σενὸν τόπον, ὅθεν νὰ μὴν ἢμπορῆ νὰ εὐγῃ· ἀπὸ τὸ ἐντροχιάζω, δηλ. ἐν τροχιά περιλαμβάνω.

ΞΑΜΩΪΝΩ. Κινῶ τὸ χέρι μὲ δείχνων, ὅτι θέλω νὰ κάμω τι. Ἐξάμωσε νὰ τὸν δείξῃ.

ΞΥΪΣΤΡΑ. Ἐργαλεῖον, διὰ τῆ ὁποῖα ξύνῃν τὰ σκαφύδια ἢ τὰ βαρέλια.

ΞΑΦΡΪΣΤΡΑ. Ἡ τρυπητὴ χαλιάρα, διὰ τῆς ὁποῖας ἐξαφρίζῃν βραζόμενα ὑγρά.

ΞΕΪΠΛΗ. Κατάρρα ἐπὶ γυνακῶν. Νὰ σὲ ἰδῶ Ξέπλη· ἐπειδὴ ὅταν ἀποθνήσκῃν οἱ σύζυγοι αὐτῶν, ξεπλέκῃν τὴν κόμην τῆς κεφαλῆς, λέγον Ξέπλη τὴν σερηθεῖσαν τῆ ἀνδρός της.

ΞΟΪΣΤΡΩΤΗ. Ἐπίθετον ἀχαλινώτε γυνακὸς ἀπὸ τὸ οἶτρος· ὅθεν ἢ τὸ ἘΞΟΪΣΤΡΩΤΜΕΪΝΗ.

ΞΥΛΟΪΔΕΣΙΣ. Ξύλα σενὰ μακρὰ παρεντιθέμενα μεταξύ τῶν λίθων εἰς τὴν οἰκοδομὴν τῶν τοίχων.

ΞΕΠΕΛΑΓΙΑΪΩ. Ἐκτὸς τῆς κυρίας σημασίας, ἢ ὁποῖα φανερώσῃ τὴν προχάρησιν τῆ πλοῖς εἰς ἀνοικτὸν πέλαγος, σημαίνει ἢ τὴν μεγάλην ἐξάπλωσιν ἐνὸς ἀνθρώπου εἰς ἐμπόριον ἢ ἄλλας ληψοδοσίας, ὡσε νὰ μὴ δυνατὰ νὰ περισυνάξῃ τὴν κατάστασίν τε.

ΞΑΚΡΪΩ. Σκάπτω ταῖς ἀκρας τῆ χωραφίς, ὅπῃ δὲν ἢμπορεῖ νὰ περάσῃ τὸ ἀροτρον.

ΞΑΝΑΓΓΡΪΩ. Λέγεται καὶ ἔτω τὸ ἌΓΓΡΪΩ, ὅπῃ ἐσημείωσεν ὁ Κ. Κοραῆς, δηλ. ἐρεθίζω.

ΞΕΚΛΪΪΤΟΜΑΙ. Φεύγω κρυφίως ἀπὸ τινὰ τόπον, δηλ. ὡς κλέπτης.

ΞΕΜΥΤΩ. Οὕτως ὀνομάζεσι τὸ ὑπερκίπτω ἀπὸ τὴν κορυφὴν ὄρεος

τινός· ἐξεμύτησεν εἰς τὴν βράχην· ἴσως ἀπὸ τὴν μύτην μεταφορικῶς τῆ
ἔρεος δηλ. τὴν ἐξοχὴν.

ΞΕΛΑΥΑΙΝΩ. Ἐλαφρώνομαι ἀπὸ βάρους μελαγχολίας· ἐκ τῆ Ἀχλὺς.

ΔΗΜΩΔΕΣ ΤΡΑΓΟΥΔΙΟΝ.

Ἡ πιστὴ σύζυγος.

Ἐχάραξ ἢ ἀνατολὴ ἢ ἐπίδισεν ἢ δῦσι,
Πᾶν τὰ πελάκια σ' ταῖς βουκαῖς, κ' ἡ εὐμορφας νὰ πλίνει·
Πῆρα κ' ἐγὼ τὸ γρίβα μὲ νὰ πάω νὰ τὴν ποτίσω.
Βρίσκω μιὰ κόβ' ὅπ' ἐπλυνε σὲ μιὰ κριά βρυσηλα,
Κ' ἐγὼ νερὸ τῆς γύρεψα, κ' ἀπλωσε νὰ μὲ δάση.
Δάδεκα κέπαις μ' ὄδακε, σ' τὰ μᾶτια δὲν τὴν εἶδα
Καὶ εἰς ταῖς δεκατέσσαρας τὴν εἶδα δακρυσμένη.
Τ' ἔχεις κόρη μ' καὶ θλίβεσαι ἢ βαρεανασηνάσεις;
Ἐγ' ὄχ' ἄνδρα σ' τὴν ξενιτεῖα τᾶρα δάδεκα χρόνους,
Κ' εἰδὲ χαρτὶ μὲ ἔσειλε, εἰδὲ ἀτὸς τε ἦλθε.
Κ' ἀκόμα δὴ τὸν καρτερῶ, ὡς τρεῖς τὸν παντουχαῖνω,
Κ' ἀπαὶ θὰ γένω καλογραμᾶ, τὰ βῆσα νὰ φορέσω.
Ὁ ἄνδρας σ' ἦταν ἀββῶσος βαργιὰ γιὰ νὰ πεθάνη,
Καὶ τὸν ἐδάνεισα πανί, κ' μὲ εἶπε νὰ μ' τὸ δάσης.
Ἄν τὸν ἐδάνεισες πανί, ἐγὼ νὰ σὲ τὸ δάσω.
Τὰ τὸν ἐδάνεισα κερί, καὶ μὲ εἶπε νὰ μ' τὸ δάσης.
Ἄν τὸν ἐδάνεισες κερί, ἐγὼ νὰ σὲ τὸ δάσω,
Τὰ τὸν ἐδάνεισα Φιλί, καὶ μὲ εἶπε νὰ μ' τὸ δάσης.
Ἄν τὸν ἐδάνεισες Φιλί, νὰ πάγης νὰ τὸ πάρης.
Κόρη μ', ἐγὼ μ' ὁ ἄνδρας σε, ἐγὼ μὲ ὁ καλὸς σε.
Ἄν ἦσαι σὺ ὁ ἄνδρας μὲ, ἂν ἦσαι ὁ καλὸς μὲ,
Πές με σημάδια τῆ σπιτιῆ, τίτε νὰ σὲ γνωρίσω.
Ἐχεις μηλεὰ σ' τὴν θύρα σε καὶ κλῆμα σ' τὴν αἰλή σὲ.
Κάμνει σαφύλια βραζακιά καὶ τὸ κρασί μουσχάτο.
Ἐγὼ μὲν κρασοπέλισσα, κ' ἐδιάβηκες καὶ τὰ εἶδες.
Ἄν ἦσαι σὺ ὁ ἄνδρας μὲ, ἂν ἦσαι ὁ καλὸς μὲ,
Πές με σημάδια τῆ κορμιῆ, τίτε νὰ σὲ γνωρίσω.
Ἐχεις ἐλαμὰ σ' τὰ σῆθη σε κ' ἐλαμὰ σ' τὴν ἀμασχαλίη.
Καλέ μ', εἰσ' εἰς ὁ ἄνδρας μὲ, εἰσ' εἰς ὁ καλὸς μὲ.

Α Θ Η Ν Α,

Η Τ Ο Ι

Α Ν Α Λ Ε Κ Τ Α

ΓΕΩΓΡΦΙΚΑ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ, ΙΣΤΟΡΙΚΑ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

ΚΑΙ ΠΕΡΙ

ΕΦΕΥΡΕΣΕΩΝ.

Ἀριθ. 2.

ΜΑΡΤΙΟΣ 1831.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ.

Περὶ Ὀξολαίας Λοκρίδος (Απολαθία).

Οὗτε ὁ Στράβων, ἔτε ὁ Πausanias σημειῶνσι τὸν Μόρνον ποταμὸν, ὀλίγον, ἢ σχεδὸν ἔδεν διαφέροντα ἀπὸ τὸν Εὐήνον κατὰ τὸ μέγεθος, ἐν ᾧ ἀναφέρεισι τὸν Πλευσὸν, ῥυάκιον τρέχον ἀπὸ τὴν κοιλάδα τῶν Δελφῶν, καὶ ἐκλείπον ὀλοτελῶς ἐν καρῶ θέρει· καὶ ἐκ τῆς ἴσως δὲν ἐσημειῖτο εἰδὲ εἰς τῆς γεωγραφικῆς πίνακας ἕως εἰς τῆς ἐσχάτης χρόνους. Ἡ πρώτη ἀρχὴ αὐτῆ τῆ ποταμῆ εἶναι ἀπὸ δύο ῥεῦματα καταβαίνοντα εἰς διαφόρους κλάδους ἐκ τῶν ὄρεων τῆς Καταβόθρας καὶ τῆ Μακρυκαμπίας, καὶ ἐνέμενα ὀλίγας ἄρας κάτωθεν τῶν χωρίων Μαυρολιθαρίε καὶ Κασριωτίστας· ἔπειτα διαπερῶν τὴν ποταμιὰν Λιδωρικίε, καὶ δεχόμενος καὶ ἄλλους ῥυάκας, κυριωτέρως δὲ τὸν διὰ τῆ κάμπη Βελας διαβαίνοντα, καὶ τὸ κεφαλόβρυσον Βελᾶχοβον, ἐνῆται περὶ τὸ Στενὸν Λιδωρικίε, ὅπερ εἶναι ἡ γέφυρα· ἐκεῖθεν δὲ δεχόμενος καὶ ἄλλο ποτάμιον Κόκκινον ὀνομαζόμενον, διέρχεται μεταξύ ὑψηλῶν σειρῶν ὄρεων, ἕως ὅτου φθάνει περὶ τὰ χωρία Βελίτσινα καὶ Βλαχοκάτενον, ὅπερ ἀνοίγεται ἢ πεδιάς τῆς Ναυπακτίας, τὴν ὅποιαν ποτίζει ἀφθόνως εἰς ὅλον τὸ δέσημα τῆ θέρει, καὶ ἔπειτα χύνεται εἰς τὸν Κορινθιακὸν κόλπον δύο ἄρας περὶ περὶ πρὸς ἀνατολὰς τῆς Ναυπακτίε.

Δύο ὀνόματα ποταμῶν τῆς Ὀξολαίας Λοκρίδος φαίνονται εἰς τῆς παλαιῆς συγγραφῆς, καθ' ὅσον ἠδυνήθη νὰ παρατηρήσω εἰς τὰς ἐρεῦνας, τὰς ὅποιαις ἔκαμα. Δάφρον ὀνομάζει ἓνα ὁ Πλευταρχος, καὶ Ἰλαίτον ἄλλον ὁ Δικαίμαρχος εἰς τὸν βίον τῆς Ἐλλάδος, ἐν ᾧ δὲν εἶναι, παρὰ μόνον ὁ Μόρνος, καὶ μικροί τινες ῥυάκας, ἢ δὲ περισσοτέρως ἐπαρχία εἶναι ξηρὰ καὶ

πετρῶδης μέχρι τῆς πεδιάδος τῆ Σάλωνος· καὶ οἱ κάτοικοι διὰ τὴν ἄλλο-
ψιν τῶν ὑδάτων ἠναγκάσθησαν ἐκπαλαὶ νὰ σκάψωσιν εἰς πολλὰς θράχους
κοιλώματα, διὰ νὰ δέχωνται τὰ ὕδατα τῆς βροχῆς, ὅποια φαίνονται
πολλὰ εἰς διάφορα μέρη τεχνικώτατα καὶ πολυπονώτατα κατασκευα-
σμένα.

Ἀπὸ τὴν διήγησιν τῆ Πλευτάρχου περὶ τῆ θανάτου τῆ Ἡσιόδου συνά-
γεται εὐκόλως πῶς ὠνομάζετο τὸ πάλαι ὁ Μόρνος ποταμὸς. Ὁ Ἡσιόδου
ἐκατοικῆσεν εἰς τὰς Λοκρῆς (λέγει ὁ εἰρημένος συγγραφεὺς) Φιλοξενέ-
μενος εἰς ἓνα τῶν πολιτῶν τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης, ὃς διέτριβε καὶ εἰς
Μιλήσιον· ὅστις διαφείρας τὴν θυγατέρα τῆ Φιλοξενέντου αὐτῆς Λο-
κρῆς, καὶ Φωραθεῖς, ἔδωκεν ὑπόψιαν, ὅτι ἐγνώριζε καὶ ὁ Ἡσιόδου ἐξ ἀρ-
χῆς καὶ συνεπέκρυψε τὴν πράξιν. Οἱ ἀδελφοὶ τῆς νέας παροξυνθέντες
κατὰ τῆ Ἡσιόδου, μὴ ὅλον ὅτι ἦτον ἀνάγιτος, καὶ δάσαντες χώραν εἰς τὴν
διαβολὴν, ἔκαμαν καρτέρι εἰς τὸ Νέμειον, καὶ φονεύσαντες αὐτὸν καὶ ἓνα
ἐπηρετήν τε Τρωΐλον ὀνομαζόμενον ἔρριψαν τὰ σώματά των εἰς τὴν θά-
λασσαν· ἀλλὰ τὸ μὲν τῆ Τρωΐλου ἐξεβράσθη ὑπὸ τῆς θαλάσσης εἰς τὸν
Δάφνον ποταμὸν, καὶ περιπλέχθη εἰς μίαν πέτραν περιβριμένην
ἀπὸ τὸν ποταμὸν ὀλίγον ὑπὲρ τὴν θάλασσαν, ἣ ὅποια ὀνομάζεται
Τρωΐλος καὶ μέχρι τῆς σήμερον· τὸ δὲ σῶμα τῆ Ἡσιόδου τὸ παρέλα-
θεν ἀγγέλι δελφῶν, καὶ τὸ ἔφερον εἰς τὸ Ἴριον καὶ τὴν Μολύκρειαν.
Αὕτη εἶναι ἡ ἐκθεσις τῆ Πλευτάρχου εἰς τὸ συμπόσιον τῶν ἑπτὰ
Σοφῶν (α).

Τότε δοθέντος, ἀφ' οὗ ἀπεδείχθη, ὅτι τὸ Νέμειον δὲν ἦταν μα-
κρὰν ἀπὸ τὸ Μονασῆρι τῆς Βαρνακόβου κατὰ τὴν περιγραφὴν τοῦ
Θουκυδίδου, ἀφ' οὗ εἰς αὐτὰ τὰ μέρη ἄλλος ποταμὸς δὲν εἶναι διὰ νὰ
ἀφήσῃ μᾶς εἰς ἀμφιβολίαν, ἀφ' ἧς ὅλα τὰ εἰρημένα πλησιάζουσιν
εἰς τὸ Ἴριον, τὸ ὅποιον δὲν εἶναι μακρὰν ἀπὸ τὰς ἐκβολὰς τῆ ποταμῆς,

(α) Μιλήσιον γὰρ, ὡς εἴποιεν, ἀνδρὸς, ὃς ξενίας ἐκοινῶναι Ἡσιόδου καὶ διαίτης
ἐν Λοκροῖς, τῆ τοῦ ξένου θυγατρὶ κρύφα ξυγγενομένου καὶ φωραθέντος, ὑπόψιαν ἔ-
σχεν, ὡς γνοὺς ἀπ' ἀρχῆς καὶ συνεπέκρυψεν τὸ ἀδίκημα, μηδενὸς ὦν αἴτιος, ὀργῆς
δὲ κρυφῆ καὶ διαβολῆς περιπεσὼν ἀδίκως· ἀπέκτειναν γὰρ αὐτὸν οἱ τῆς παιδικῆς
ἀδελφοὶ περὶ τὸ Λοκρικὸν Νέμειον ἐνεδρεύσαντες, καὶ μετ' αὐτοῦ τὸν ἀκόλουθον, ὃς
Τρωΐλος ἦν ὄνομα. Τῶν δὲ σωμάτων εἰς τὴν θάλασσαν ὠσθέντων, τὸ μὲν τοῦ Τρωΐ-
λου εἰς τὸν ποταμὸν Δάφνον ἔξω φερόμενον, ἐπεσχέθη περικλύστω χοιράδι μικρὸν
ὑπὲρ τὴν θάλασσαν ἀπεχούσῃ, καὶ μέχρι νῦν Τρωΐλος ἢ χοιράς καλεῖται. Τοῦ δὲ
Ἡσιόδου τὸν νεκρὸν εὐθὺς ὑπὸ γῆς ὑπολαβούσα δελφῶν ἀγγέλι πρὸς τὸ Ἴριον ἐκόμισε
καὶ τὴν Μολύκρειαν. (Ἐπτ. Σοφ. Συμπ.).

δυναμέθαι, νομίζω, νὰ βεβαιώσωμεν, ὅτι ὁ Δάφνος δὲν εἶναι ἄλλος παρὰ
ὁ Μόρνος ποταμὸς.

Ἄς ἐξετάσωμεν ἤδη καὶ τὰ ἀναφερόμενα περὶ τῆ Ἰλαίτε τῆ ἄλλης πο-
ταμῆς. Μόνος ὁ Δικαίαρχος τὸν ἀναφέρει εἰς αὐτὰς τὰς εἰχάς.

Εἶτα μετὰ ταύτην ἡ Λοκρὶς καλεμένη

Ἐν ἣ πόλις Ναύπακτος· εἶθ' ὑποκείμενος

Λιμὴν μέγας, πόλις Ἰε Κολοφῶν. Μετὰ δὲ τὴν

Κολοφῶνα ποταμὸς εἶσθ' Ἰλαίτος (ι) λεγόμενος

Τῆτον δὲ βῆεν λέγεται ἐξ Αἰτωλίας.

Κάνενα ἄλλον λιμένα μέγαν δὲν ἐνωρεῖ, νομίζω, ὁ περιηγητὴς ἔπος,
εἰμὴ τὸν περὶ τὰ Τριζόνια, ἐπεὶ ἄλλος καλλίτερος δὲν εἶναι εἰς τὴν ἀ-
πὸ Νχυπάκτου μέχρι Γαλαξιδίης παραλίαν. Ἡ δὲ πόλις Κολοφῶν, ἀν-
τὸν ἀπατῶμα, εἶναι ἡ Τολοφῶν, κατὰ λάθος γραμμὴν ἔστω, ἡ ἀνα-
φερομένη παρὰ τῆ Θουκυδῆ, ἥτις κατὰ τὴν περιγραφὴν αὐτῆς πρέπει
νὰ ἦτον περὶ τὴν Βετερονίσσον. Κάνενας ὅμως ποταμὸς δὲν εἶναι εἰς αὐ-
τὰ Ἰα μέρη, καὶ μάλιστα βῆεν ἐξ Αἰτωλίας, ἐπεὶ οἱ μικροὶ ῥύακες οἱ
εὐρισκόμενοι εἰς τὴν παραλίαν καταβαίνουσιν ἀπὸ τὴν ἐντὸς τῆς Λοκρίδος
σειρῶν τῶν βουνῶν, περὶ τῆς ὁπίως θέλουμεν ἀναφέρει.

Ἄφ' ἧς ἐξεθέσωμεν ὅσα ἠδυνήθημεν νὰ εὕρωμεν περὶ τῶν ποταμῶν τῆς
Ὀζολαίης Λοκρίδος, μένει ἤδη νὰ ἐξετάσωμεν καὶ τὸ Ἀσέληνον ὄρος τὸ
ἀναφερόμενον παρὰ τῆ Νικάνδρου εἰς τὰ Θηριακά.

Οἱ μὲν ὑπὸ Σκείρωνος ὄρη Παμμωνιά τ' ἀψη,

Ῥύπαρον, Κόρακος Ἰε πάγον, πολίον τ' Ἀτέληνον.

λέγει ὁ εἰρημένος Ποιητὴς, Στίχ. 213· καὶ εἰς τὰ σχόλια φάσκειται τίςσον
μόνον. «Τὸ δὲ Ἀσέληνον Λοκρικὸν ὄρος ἐστὶ δυσχέμερον». Ἡ Λοκρὶς, κα-
θὼς ἔπον ἀνωτέρω, ἔχει μίαν σειρὰν ὄρων παρατεταμένην εἰς τὸν Κορινθιακὸν
κόλπον, ἣ ὅποια ἀρχομένη ἀπὸ τὰ ὄρη τῆ χωρὶς Βίδαδης, καὶ τελευτῶσα
περὶ τὸ Μονασῆρι Βαρνακόβου ὑψώνεται καὶ χημηλώνει κατὰ τόπους· τὸ
ὑψηλοτέρου ὅμως μέρος εἶναι τὰ Τρίκροφα, ὅπου εἶναι πεδιάς ἀδεν-
δρος καὶ ἀναπεπταμένη, ὅθεν δύναται τις νὰ ἰδῆ τὸ Μακρυκάμπι, τὴν
λίμνην τῆ Ἀπικῆς, καὶ τὰς κορυφὰς τῆ Πανατωλικῆς, τὸν Παρνα-
τὸν πρόσανατολάς, καὶ τὸν Ταφιασσὸν καὶ τὴν Χαλκίδην πρὸς δυσμὰς.
Αὕτη ἡ γὰρ, καὶ κυριώτερος τὸ ὑψηλὸν Τρίκροφον πρέπει νὰ ἦναι τὸ
ὑψοκείμενον ὄρος τῆς Λοκρίδος τὸ Ἀσέληνον, καὶ τίςσῃ πιθανώτερον, ὅσα

(1) Οὐτως ἰσχυρίζεται ὁ Κασσιῶν τὸ διεφθαρμένον Ἐσθύλατος.

Υεγονεύει μὲ τὸν Κόρακα, καθὼς τὰ ἐκδέτεο ὁ Ποιητής, ἐπειδὴ αἱ σε-
βαί αὐτὰν τόσον ὀλίγον ἀπέχον ἀπ' ἀλλήλων, ὥστε τὰς ἔνωσαν μὲ
Ἰεφουρανδιὰ τὴν εὐκολίαν εἰς τὴν διάβασιν τῶν ἀρχικῶν ποταμίων τῆ
Μίρην, ἢ αὐτῆ ἴσως τὸ ὀνομαζόμενον Στενὸν τῆ Λιδωρικίης.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ.

Ἀνέκδοτον ἱστορικὴν Κομνηνῆ καὶ Πρόκλου τῶν μοναχῶν.

Αὐξήσις τῶν Ἀλβανικῶν (Ἀκολοθία).

Τῆ χρόνῳ τότε τρέχοντος, ἢ ὁ μέγας Μάισωρ κατὰ τῆς Ἀρτης χα-
ρεῖ, ἢ ἰχυρῶς τὸν Σπάταν ἐνέειχετο. Οἱ δὲ Ἀλβανῖται συναθροισθέντες
αὐτὸν κατετρόπωσαν, καὶ εἰς χεῖρας τῆ Σπάτα ὁ μέγας Μάισωρ ἐξέ-
δοτο, καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας πιπράσκει αὐτόν· οἱ δὲ Ἀλβανῖται τοσού-
τον πλεονεξία δραξίμενοι, τὴν πανουργίαν τῆ Θωμᾶ ἐκ ἐξέφυγον, ἀλλ' αὐ-
τὰς περιέργως ἐπιτηδῆ, καὶ ἀσφαλῶς αὐτὰς ἐν τῇ Φερεῶ ἀποκλείει,
καὶ ἔτω παραυτίκα διαβολῆς ἢ συσκευῆς κατὰ τῆς χώρας τῶν Ἰωαν-
νίνων οἱ Μαλακασαῖοι περιεργάζονται, ἢ τὸν ἐπάνω Γελαῶν κρυφίως αὐ-
τοὶ παρέλαβον, προδότην καὶ συνεργὸν ἔχοντες εἰς τῆτο τὸν καφὸν Νι-
κηθῶρον τὸν Παράτην, ὅστις αὐτὰς περᾶ μετὰ τῆς Βάρκας αὐτῆ· καὶ
τὰς μὲν ἐγκρίτας μετὰ τῶν ἀρμάτων ἢ ὀπλων, πλείους τῶν ἑἰς τὸ
Γελαῶν συνετφέρει, τὰς δὲ γε παλινεὶ πλῆθος ἀναριθμητὸν ἐν τῷ νησίῳ
διαπερᾶ, ἢ ἔτω σάσις μεγάλη ἐν τῇ πόλει ἐγεγόνει, ἔσως ὑπάρχοντις
τότε σωπῆς (1379) μηνὶ Φεβρουαρίῳ, Ἰνδικτιῶνος 6, Σαββάτῳ α'. τῶν
Νησιῶν. Ἀλλ' ὁ μὲν λόγος ἐπὶ τῆς προδοσίας ἐπαναγέσθω τῷ διηγήσα-
τι· ἐξῶθεν γὰρ περιεκύκλεν τὴν πόλιν οἱ Ἀλβανῖται, ἔσῶθεν δὲ πρη-
νύχλην κακῶς τὸν Γελαῶν κατὰ κράτος εἰς ἑαυτὸν ἐπισπῶμενοι, ἢ ἔα!
ἔβα! Φονάζοντες· τρεῖς γὰρ ἡμέρας καὶ νύκτας ἐκ ἐπαύσαντο μετὰ
τῆ λαῶ πολυμῆντες, ἔως ἔ συναθροίσθησαν πλῆθος ἀπειρον μετὰ τιν
μονοξύλων ἢ τῆς Βάρκας, καὶ ἐκινήθησαν ἀπὸ τῆ νηὶς κατὰ τῆς χώρας,
ὅπως αὐτοὶ εἰσέδωσι καὶ ἀνέλωσι τὴν πόλιν. Οἱ δὲ τῆς χώρας ἰκνήτο-
ρες ἐν τῇ λίμνῃ ἀπέπλευσαν μετὰ δῶα Βάρκῶν καὶ μονοξύλων λίγων,
καὶ κατὰ τῆ σῶλε τῶν ὑπεναντιῶν πόλεμον συνετήσαντο, καὶ ὀνεπο-
λεφθέντες πρὸς τὸν ἀρχιστράτηγον τῆ Θεῶ Μιχαὴλ τῶν ἀνω δυνάμεων,
σὺν οἰμωγῇ καρδίῃς ἔσως ἐδῶσαν. “ Ὡς θῆρες ὠρῶμενοι νῦ ἐκύκλω-
,, σαν ἡμᾶς δυσμενεῖς φθοροποιῖ, καὶ ζητῶσι καταπιεῖν τὴν ἰν πόλιν,
,, Ἀρχιστράτηγε, καὶ κατώδραμα θείῃα βελομένοι ἡμᾶς· τὸ βλεῦμα

ἢ, τα τῆτων αὐτὸς ματαύτον, τὰς ὁρμὰς τῆς λυστάθεις αὐτὸς ἀνάσει-
,, λον, τὴν ὀφρὸν αὐτῶν καταπῶν. Σὺ προσάτης γὰρ ἡμῶν καὶ Θεῶς
,, Φύλαξ ἀφελέστατος. “ Ἐνθεν τοι ἢ εἰς Φυγὴν οἱ ὑπεναντιοὶ ἐτρά-
πησαν, καὶ κατὰ κράτος ἀπώλοντο· οἱ δὲ τὸν Γελαῶν ληϊστρεύοντες οἰ-
κειοθελῶς παρεδόθησαν· καὶ ἦν ἰδεῖν τότε μίαν σωτηρίαν τῇ πόλει τῶν
Ἰωαννίνων, ἢ ἐλυτρώτατο Κύριος ὁ Θεῶς ἐκ τῶν χεῖρων τῶν Ἀλβανι-
τῶν τῇ πρεσβείᾳ τῆ Φύλακος ταίτης τῆ Ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ τῶν ἀ-
νω δυνάμεων διασώσαντος. Τότε δ' ἔστα (ἄλλα ἴσ.) ἢ ὁ Θωμᾶς τὰς ἐγκρί-
τας τῶν Ἀλβανικῶν ἐν τῇ Φερεῶ συναθροίζων, τὰς δὲ ἑτέρας πρὸς τὰς
ἀρχοντας αὐτῆ, ἢ πρὸς τὸν λαὸν τῆς πόλεως συνεμερίσατο, ἢ αὐτὰς πω-
λεῖν παρεγγέλαε, τὸ δὲ πλῆθος ὅσοι ἀνευρέθησαν ἐν τῷ νησίῳ, τὰς μὲν
Ἀλβανίτας πρὸς τὸν λαὸν διεμέριζε, τὰς πρὸς κυβέρνησιν, καὶ ἀπεμπώ-
λεν αὐτὰς, τὰς δὲ Βεργάρους καὶ Βλάχους ξινοτομεῖν αὐτὰς ἤρετίσατο.
Καὶ μὴν γὰρ χύτρια ἦν τότε ἢ πόλις τῶν Ἰωαννίνων, ὡς ἐκπαλαί τῶν
μαρτύρων ἢ Νικομηδέων μεγαλόπολις. Εὐκαρίαν γὰρ εὐρῶν ὁ Θωμᾶς τό-
τε, τὰς Ἀλβανίτας κακῶς ἢ ἀνιλεῶς αὐτὰς ἐτυράννιζεν, ὅς καὶ Ἀλβα-
νιτοκτόνος ἐπεθύμα γενέσθαι καὶ ὀνομάζεσθαι· μικρὰ γὰρ πᾶσα κακία
πρὸς κακίαν τῆ Θωμᾶ.

Τῆ ἔσως τοῖνον διελθόντος, ἐν μηνὶ Μάϊῳ ἦλθεν ὁ Σπάτας πάλιν
κατὰ τῶν Ἰωαννίνων, ἢ εἰς ἀφανισμὸν τῆ τε χωράφια ἢ ἀμπέλια πάν-
τα πεποίηκεν. Ὁ δὲ Θωμᾶς τὰς Ἀλβανίτας πάντοτε ἐτυράννιζεν ἰσχυ-
ρῶς, ποτὲ μὲν κρεμῶν αὐτὰς ἐκ τῶν πύργων, ποτὲ δὲ καὶ τὰ μέλη αὐ-
τῶν ἐκκύπτων ἢ ἦν, ἢ ὀφθαλμοὺς ἐξορύττων, πρὸς τὸν Σπάταν, ὡς μι-
κρὸν καννίσκιον ἐκπέμπει, ἔως ἔ εἰς τὰ ἴδια ὁ Σπάτας ὑπεχώρει. Ἐντεῦ-
θεν οἱ δημηγερευόμενοι ἐξηθάνιταν τῶν Ἰωαννίνων, τῶν Βεργάρων κατε-
κρήμνισαν, τὸν Θεοχίρην κατ' ἐκφυγῆν, τὸν Γαττριτζιώτην ὑπὸ ἵππων κα-
τίστυραν, ἑτέρων τὰς ὀφθαλμοὺς ἐξορύττει, εἰ ἢ οἱ πλείονες χωρὶς πταίσ-
ματος· ἄλλοι δὲ ἐξωρίθησαν, ἑτεροὶ ἐφυλακώθησαν· οἱ πλείονες δὲ μί-
νον ὑπὸ ψιθυρίσματος τῆ τυράννης καὶ τῆ αὐτῆ θεράποντος Ἀφραῶ, εἰ
καὶ πταίσμα ἐκ ἔχον, μίνοι ἀπὸ τῆ Φίβης οἰκειοθελῶς ἐξωρίζοντο, καὶ
ἀπέφευγον· ἐτι δὲ καὶ πάλιν μίσις καὶ κακία τῆ Θωμᾶ ἐπὶ ἀφρημὴν
ταύτην ἐγγέρεται, ἢ τὴν σίκλαν αὐξάνει, τὰ μονοπωλεῖα βεβαροῖ, τὰς
ζημίας ἐνεργῆ, τὰς ἀγκυρίας πλεονάζει, τὰς οἰκας τῶν Ἰωαννικῶν με-
τὰ τῶν ἄλλων κτημάτων αὐτῶν ἀρπάζει, τὰς ἀλλοτρίους οἰκοῖ, τὰς
ξένους ἠγάπα, καὶ τὰς ἴδιους ἐμίσει καὶ ἀπετρέφετο· μικρὰ γὰρ πᾶσα
κακία πρὸς κακίαν τῆ Θωμᾶ.

Τὸν αὐτὸν ἤδη χρόνον ἀπὸ τῆς Χριστῆ γεννήσεως, προσῆλθον αὐτῷ α-

πὸ τὰ μέρη τῆς Κασορίας τῶν ἐντίμων Ἀρχόντων ὁ Θεωρίᾳ ἢ πράξει χαριτόνυμος Θεοφύλακτος, μετ' αὐτῶ καὶ ὁ Χοντάγης λεγόμενος ἐζήτην δὲ αὐτὸν αὐθέντην καὶ ἡγεμόνα τῶ κάστρου Σερβῶν. Αὐτὸς δὲ κυριεύομενος ὑπὸ τῆς Φιλαργυρίας, ἐν τῇ Φρερᾷ αὐτὰς ἀποκλείει, ζητῶν αἰ ἐφίλει καὶ ὧν ἐπόθει χρημάτων καὶ πάλιν τῶ χρόνῳ τότε διελθόντος ἐξ ἐπιβλήης τῶ Χεχελίτσκι, τὸς ἐγκρίτες τῶν Ἰωαννίνων εἰς Φυλακὴν ἔβαλεν, ὧν τὸν μὲν Μανθὴλ Φιλανθρωπιώτερον τὸν Πρωτοσηκρίτην δουλιῶς κρατήσας μῆνας δύο εἶχεν ἐν τῇ Φρερᾷ. Ἐάσας τοίνυν, ἐντίμως αὐτὸν πάλιν εἶχεν, ἕως ἔ κεράσας αὐτὸν ἰὸν ἐθανάτωσε. Τὸν δὲ Κωνσταντῖνον τὸν Πρωτοκαθήμενον κρατήσας μετὰ δεσμῶν εἰς κλεβίον χρόνῳ 5, τὸς ὀφθαλμὸς αὐτῶ ἐξορύττει, ἢ εἰς τὸν Βρυτινὸν ἐκπέμπει, κακῶς τῶ τῆς καθοσιώσεως πτόματι [πτάσμητι ἴσ.] αὐτὸν ὑποβάλλει· κακῶς ἐτάφη. Τὸς δὲ λοιπὸς οἷα ἐν τῇ Φρερᾷ ἐνετίθη, τῶν μὲν τὸς ὀφθαλμὸς αὐτῶν ἐξορύττει, τὸς δὲ ἐν ὑπερορίᾳ ἐξέδοτο, καὶ πᾶσα πόλις καὶ χώρα τὸς Ἰωαννίτας πλήρης ἐκένωσε.

Ἐπιδημία τῶν Τέρκων.

Μετὰ πάντων ὧν εἶχε κακῶν, καὶ τὸς Ἰσμαηλίτας προσεκαλέσατο. Τὸ 5011 (1380) ἔτος, ἡμέρα γ' ἦλθεν Ἰσίμ, μηνὶ Ἰουλίῳ 6, ἡχμαλώτευσεν τὴν Βελᾶν, καὶ τὴν Ὀπαῦν, ὅτε τὸς Μαζαρακάης ἢ τὸς Ζενεϊοσίης εἰς τὰς Πολιτῆας κατέλυσε. Τότε ἤρξατο ὁ Θωμᾶς παραλαμβάνειν τὰ κασέβλια, ἀρχῆ τὴν Βερσίαν, εἶτα τὴν Κρετσένισαν, ἔπειτα τὴν Δραγωμῆν, καὶ Βελιτσίαν, καὶ τὴν Ἀραχοβίτσαν ἐξωνήσατο, καὶ ἄλλα πλέονα. Τότε τὸς ὑπάρχοντας αὐτῶν, τὸς μὲν Κεφαλάδας κατέσκησε, ἄλλοι δὲ Ζεμπαναίης τετίμηκε. Καὶ ὅσον αὐτὸς ἐδυνάμωνε, τοσῶτον αὐτῶν ἢ κακογνωμία συνέθλιβε, καὶ τὸς Ἀλβανίτας αἰεὶ ἢ πάντοτε ἐτυράννιζε, τὸς δὲ τοπικὸς τῶν Ἰωαννίνων, κακῶς αὐτὰς διετήρει καὶ ἔφαρεν. Ἀλλὰ ἢ τὸν τιμιώτατον Ἡσαίαν ἢ καθηγέμενον τῶ Μετσόβῳ ἐκακοποίησε, ἢ ἐκ ἐξέφυγεν ἀπὸ τῆς πλεονεξίας τῶ τυράννου· δεσμεύσας γὰρ αὐτὸν ὡς κακῆργον ἐνήθηκεν εἰς κλεβίον, καὶ διὰ Φιλαργυρίαν ἐξηγοράσθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶ παρὰ θεοφιλῶν ἀνδρῶν, καὶ πάλιν ὁ τύραννος αὐτὰς ἐξορύττει καὶ αὐτὸν πιπράσκει. Καὶ ὅσαι τῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας πάροικοι ἀπὸ τὴν κακοπραγίαν αὐτῶ ἐναπελείφθησαν ἄνθρωποι, ἐξέβαλε μὲν αὐτὰς ἀπὸ τῆς προνείας [ἴσ. προνοίας], ἐκ εἰς αὐτὰς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἀλλὰ δι' ἑαυτῶ αὐτὸς ἐπεκράτει, ἢ τὸν ἅγιον Δονάτον ἀπὸ τὸν Μαρσιρεμπέρτον ἐξωνήσατο, ἢ τῶ 5012 ἔτει Ἰνδικτιῶνος ε' ἔφερε τὸν Κωτῆν μὲ Τέρκους τεσσαράκοντα ἢ τὸς Ζεβαναίης ἡχμα-

λώτευσεν, καὶ τις σοφὸς αὐτὸν προσηγόρευσεν ἔτως εἰπὼν. “Θωμᾶς ὁ δεσπότης ἀσοχήσας τὸς Λατίνους τοῖς Τέρκοις συγκαίοναί·, ἀποσάτην γὰρ αὐτὸν ἐμαρτύρει λέγων, ὅτι εἰ ἦν μεταποιῆσαι ὁ Θεὸς ἀντίτυπα τῶν κτισμάτων, εἶνα πρὸς ἄλλο εὐρίσκεται, τὸ δὲ τῶ διαβόλε σκευὸς ἐκ ἄν ἄλλο εὐρίσκετο, εἰ μὴ τὸ τῶ Θωμᾶ σκῆνος· τῶτο ἐλαλεῖτο μὲν πρότερον, ὑστερον δὲ κατ' ἐμπροσθεν αὐτῶ ἐκηρύχθη λέγων· “Τοῖστος εἰ σὺ ἢ ἔτω σε λέγομεν·,· Καὶ τῶ αὐτῶ ἔτει πάλιν ἦλθεν ὁ Ἰσίμ μηνὶ Μαΐῳ ε', ὅτε καὶ τὸν Ρεβνίκον ἀπὸ σπαθίς ἐπῆραν οἱ Τέρκοι, καὶ πάλιν ὁ Σπάτας ἦλθεν ἕως τὴν Ἀρβλαν. Καὶ ὁ Μιρσημακὰ Ἰσάνος, γαμβρὸς ὧν τῶ Σπάτας, μετὰ μεγάλης τιμῆς εἰς τὴν πόλιν εἰσῆλθε, ἢ περὶ τῆς Ἑλένης τὸν Σπάταν ψευδεμβιάζετα, καὶ αὐτὸν ὑποσρέφει καὶ τὸς Ζυμμεϊσιάνους παραλαμβάνει ἢ τὸν τόπον ἀναγράφει, τὴν τε Βελᾶν ἢ τὴν Ἀδρυνέπολιν [γράφ. Δρυινέπολιν], καὶ τὴν Βαγενιτείαν, ἀλλὰ δι' ἢ τὸς Μαλακασαίης ἕως τὸς Κατένας καὶ τῶ 5013 Ἰνδικτιῶνος μηνὶ Σεπτεμβρίῳ πάλιν ὁ Ἰσίμ ἐπανῆλθε καὶ ἡχμαλώτευσεν τὴν Δρυινέπολιν, ὅτε ἢ ἡ Ἑλένη ἐξ ἀνθρώπων ἐγενετο. Πάλιν ὁ Σπάτας ἀφῆκε τὴν ψευδογαῖπην καὶ ἦλθε ζητῶν τῆς Ἑλένης τὴν προῖκα. Ὁ δὲ μετὰ μικρῶν θῶρων αὐτὸν ὑποσρέφει, ἢ ὑπὸ τῶν Μαλακασαίων δεκαπλασίως αὐτὸς ἰκανώθη.

Τῶ αὐτῶ ἔτει μηνὶ Σεπτεμβρίῳ ὀγδόῃ ὁ μητροπολίτης κύρ Ματθαῖος ἦλθεν εἰς τὸν ἑαυτῶ θρόνον ἐπέχων καὶ τὸν Ναυπάκτε θρόνον. Τῶ αὐτῶ ἔτει ἀπεσάλη ὁ τιμιώτατος καθηγέμενος τῶ Ἀρχιμανδρεῖς Κύρ Γαβριήλ πρὸς τὸν βασιλέα κύριον Μανθὴλ τὸν Παλαμολόγον, ἢ ἐλθῶν μετὰ τῶ ἀρχόντος Μαγκαβανῶ εἰς τὰ Ἰωάννινα ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ δεσποτικά ἀξιώματα· ὁ δὲ ἀρχιερεὺς ἐκτελέσας τότε τὴν θείαν μουσαγωγίαν εἶχε τὸς παροίκους τῆς ἑαυτῶ ἐκκλησίας· ὁ δὲ Θωμᾶς ἀφῆκε μὲν αὐτὰς τῶ Μητροπολίτῃ, αὐτὸν δὲ τῶ ἑαυτῶ θελήματι εἶχ' ὑπεδέχετο, ἢ διὰ τῶτο πλέον τὴν οἰκισίαν αὐτῶ ὁ Μητροπολίτης ἐν τῇ Ἀρτῇ διῆγε· καὶ ἔτω τοίνυν ὁ Ἀγιώτατος Ἀρχιερεὺς, ἢ αὐτὴν ὑπὸ τῶ ἀποσάτε τυράννου τῶ Θωμᾶ ἐξέριτος γίνεται, ὡσπερ κατιῶν ὁ λόγος δηλώσει. Τῶ 5014 Ἰνδικτιῶνος η', ἦλθεν ὁ Ταμμερτάσης μετὰ πλήθους Ἀγαρηνῶν εἰς τὸν καρὸν τῶ τρύγος, καὶ εἰς τὴν Ἀρταν ὑπάγει, ἢ ἡχμαλωσίαν ποιήσας ἰκανὴν οἰκαδε ἐπανῆλθε. Τότε δῆτα ὁ Σπάτας τὸν ἀρχιερεῖα ἐκπέμπει μετὰ ἢ τῶ Καλογνάμε δυσωπῶν τὸν τύραννον, ἢ να διώξωσιν ἀμφοτέροι τὸς Τέρκους, αὐτὸς δὲ ἐκ ἠνέχετο, ἀλλ' εὐκαρῖαν εὐρᾶν, τὸν ἀρχιερεῖα ἐξέριτον πέμπει ἀλλαχῶ, καὶ τὸν Καλόγνωμον κρατεῖ, ἢ τὴν ἐκκλησίαν προδίδωσι τῶ Σεναχειρίμ, ἢ ταῦτα μὲν ἔτω.

Τῷ αὐτῷ δὲ ἔτει, μηνὶ Δεκεμβρίῳ κγ', ἐπιφασκίσης τῆς ε', ὥρα πέμπτη τῆς νυκτός, σφάζεσι τὸν Θωμᾶν οἱ σωματοφύλακες τε, τὸ τε Νικηφοράκη, καὶ Ραϊνάκη, καὶ τὸ Ἀρταβάσε, καὶ τὸ Ἀντώνι τὸ Φράγγε· τῇ ὥρᾳ δὲ ταύτῃ συναθροίζονται ἅπαντες οἱ Ἰωαννῖται ἐν τῇ ἁγίᾳ Μητροπόλει, καὶ μιᾷ Φωνῇ πάντες τὴν Φυσικὴν αὐτῶν κυρὰν τὴν συγκακοπαθεῖσαι αὐτοῖς ἐκζητῶσι καὶ προσκυνῶσιν· ἡ δὲ τὸν Μιλίγλαβον μετὰ τὸ Ἀφαρᾶ Κυρ Θεοδώρε, καὶ τὸς Ἰωαννίτας μετακαλεῖ, καὶ εἰς ἑν ἄμφω γενόμενοι, ἐντίμως τὸν ἀποσάτην θάπτωσι· καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτῆς τὸν βασιλέα Ἰωάσαφ εἰσφέρουσιν. Ἡ ἀγαθὴ δὲ βασίλισσα, οἶα τὸ κακὸν κοινὸν πάθος ἀπαλλαγῆσα, τὸς πάντας εὐεργετᾷ καὶ τὸς ἐν ὑπερορίᾳ ἕντας γράμμασι σέλλει καὶ μετακαλεῖ· τότε οἱ Ἀλβανῖται ἄφνω ἐλθόντες μετὰ τὸ Σπάτα, τὴν πόλιν πολιορκῶσιν. Ὁ δὲ βασιλεὺς Ἰωάσαφ μετὰ καὶ τῆς χρυσῆς τῷ ὄντι γε βασιλίσης καὶ τῶν ἐγκρίτων ἀρχόντων βελήν ποιησάμενοι, τὸν ἀδελφὸν τῆς ἐν Κεφαληνία δεκίσης, τὸν Ἰζάν, ὄντα καὶ αὐτὸν ἐν τῇ Κεφαληνίᾳ, αὐθέντην καὶ μνήσορα εἰς τὴν βασιλίσσαν προσκαλεῖσθαι οὐ πολὺ τὸ ἐν μέσῳ, καὶ ὁ Πρωτοβεσιάριος Μιχαὴλ μετὰ τῶν παίδων αὐτῶ ἐν τῇ εἰρητῇ παρατίθεται, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶ ἐξορύσσονται, καὶ ὑπερον ἐξορίζονται. Οὕτω γεντιμῶσιν οἱ δαίμονες τὸς τιμῶντας αὐτῶς· τοιαύτας δωρεὰς ἀπονέμωσι τοῖς φίλοις αὐτῶν ἀμέλει καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας ὁ Ἰζάν ἐρχεται, δέχονται τῶτον οἱ Ἰωαννῖται ὑπτάως ὅλας χερσὶ, καὶ δεσπότην αὐτὸν ἐπευφάνισαν μηνὶ Ἰανουαρίῳ τῇ λα'. Παραυτίκα γεν προσκαλεῖσαι παρανυμφον ἀπὸ τῆς τῆς Ἑλλάδος Βλαχίας τὴν Κασαρίσσαν, ἣτις καὶ μετὰ τὸ σεφάνε εἰσῆλθε, καὶ τὸν γάμον νυτρέπισε, καὶ τὰ μνήσορα κυλογήθησαν, καὶ εἰς μεγάλην χαρὰν καὶ ἀγαλλίασιν ἡ τῶν Ἰωαννῖνων πόλις τότε ἐκοσμεῖτο καὶ ἐσεμνύνετο· ἀγαθὸς ἦν [γράφ. ὦν] ὁ δεσπότης τὸς πάντας ἀκτέρισην, ἐτι καὶ ἐκκληροδότησεν ὑπερον, καὶ πρῶτον μὲν τὴν ἐκκλησίαν νυτρέπισε, καὶ τὸν ποιμενάρχην αὐτῆς κυρ Ματθαῖον ἀπὸ τῆς ἐξορίας μετακαλεῖ, καὶ τὴν Ἐκκλησίαν αὐτῷ παρατίθησι, μετὰ τῶν παροίκων καὶ κτημάτων αὐτῆς· καὶ ἐντίμως αὐτὸν εἶχε, καὶ πανταχῶ περιῆγεν. Ἐπειτα δὲ καὶ τὸς ἐν ὑπερορίᾳ τὸς παρὰ τὸ ἀποσάτη καὶ τυράννε διασκορπισθέντας Ἰωαννῖτας ἀσπασίως ὑποδέχεται. Τότε τοῖνον ὁ Ἰζάν, Φιλόχριστος ὦν, μετὰ τῆς βασιλίσης εὐσεβῆς Ἀγγελίνης, καὶ τὸ θειοτάτε βασιλέως Ἰωάσαφ, ἐν ἀγάπῃ καὶ ἐμνοίᾳ γενόμενοι, ὀρθομαδὸν τὰς φυλακὰς ἐξεκένωσαν, τὰ κλεβία καὶ τὴν παλιερὴν ἐχάλασαν, τὰ κοιμητᾶτα κατέκαυσαν, τὸς οἴκας τοῖς κληρονόμοις ἀπέδωκαν, τὰς πολυδουλείας καὶ ἀγγαρίας, ἀλλὰ δὴ καὶ ζημίας μετὰ τῶν δαερμῶν, ὡς πρότερον εἶχον παρὰ τὸ τυράννε αὐτοὶ, κατέπαυσαν διὰ τῶ

πο οἱ Ἰωαννῖται πανυψηλότατον καὶ ἐκλαμπρότατον αὐτὸν ἀικηέρυξαν· ἐπληρώθη δὲ τὸ φάσκον· “Τότε τὸ καλὸν δοξασθήσεται, ὅταν τὸ κακὸν καταχυνθῆ”· ὅτος οὐ μόνον τὸς κατοκέντας ἐντὸς τῶν Ἰωαννῖνων ἐγλύκανεν, ἀλλὰ καὶ τὸς ἐξωθεν Ἀλβανίτας εἰς γαλήνην καὶ ἀγάπην εἰρηνικὴν κατέστησεν. Ἀλλ' ὁ Σπάτας φθονῶν οὐκ ἐπαύσατο, ἀλλὰ δρομαίως εἰσῆλθε πάλιν κατὰ τῶν Ἰωαννῖνων, καὶ ὁ Δεσπότης Ἰζάν ἐπισυναξάς τὰ στρατεύματα αὐτῶ κατὰ τὸ Σπάτα ἐχώρει· καὶ ὁ Σπάτας ἰδὼν αὐτὸν, Φυγὰς ἄρχετο, καὶ μετὰ ταῦτα ἀγάπην ἐποίησαν· καὶ τὸν ἐρχόμενον χρόνον ἐφέρειν ὁ Παλαμολόγος ὁ Βρυώνης τὰ δεσποτικά ἀξιώματα, καὶ ἐξεψαν τὸν Ἰζάν, τῶν δύο ἐπισκόπων τὴν θείαν μυσταγωγίαν ἐκτελεσάντων, τῆτε Βελᾶς καὶ τὸ Δροινεπόλεως, παρόντος καὶ τοῦ Μητροπολίτη.

Τούτων ἕτως ἐχόντων τῷ σωμδ, Ἰνδικτιῶνος θ, ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης κυρ Ματθαῖος μετῆλθεν ἐνθ' ἵνδε πρὸς τὰς αἰωνίους μονάς. Τότε ὁ δεσπότης Ἰζάν, Φιλόχριστος ὦν, ἐκ ἐπικολέθησε τὰ βελεύματα τῶν Σεβῶν, καθὼς αὐτοὶ ἠνάγκαζον αὐτὸν, ἵνα ἐάσῃ αὐτοῖς τὰ τῆς ἐκκλησίας κτήματα καὶ προκίσματα, ἀλλ' εἰς ἐνοίαν καὶ σκέψιν ἐλθὼν, ἐξελέξατο ἄνδρα τίμιον καὶ εὐλαβῆ, εὐάρεσον θεῷ καὶ ἀνθρώποις τὸν τὸ Ἀρχιμανδρεῖς ἠγόμενον κυρ Γαβριήλ· τῶτον ἐκ πολλῆς παρακλήσεως τῶ δεσπότη καὶ τῶν τῆς ἐκκλησίας ἀρχόντων προσέφερον τῇ ἀγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ τῇ α' τῶ Ἰανουαρίῳ, καὶ ὑποψήφιον αὐτὸν ἐπωνόμασαν καὶ ἐτίμησαν, ὡς καὶ τὸ Ἀρχιερατικὸν θείον ἐπέβη ὑπερον.

Τῷ αὐτῷ δὲ ἔτει ὑπῆγεν ὁ Δεσπότης εἰς τὸν Ἀμνηρᾶν, ὅτε καὶ βροτῆ μεγάλη ἐγένετο, καὶ ἐν τῷ καμπαναρίῳ τῶ Μονασηρίῳ ψυχαὶ εδ' ἐβροντίσθησαν, ἐσησε δὲ ὁ ὑποψήφιος τὴν ἐκκλησίαν, ἥπερ ἦν ἐρημος, καὶ τὸς ἐκκλησιαστικὰς πρὸς ἑαυτὸν συνήγαγεν· ἐποίμανε δὲ τὴν ἐκκλησίαν καλῶς καὶ θεοφιλῶς χρίνες δύο, καὶ εἰς τιμὴν καὶ βελήν, καὶ μεγάλην ἀγάπην αὐτὸν εἶχον εἰ αὐθένται.

Ἐν ἔτει σωμδ, Ἰνδικτιῶνος ια', κοινῇ βελῇ πάντων σέλλεται ὁ ὑποψήφιος εἰς Κωνσταντινέπολιν μηνὶ Ἀπριλίῳ τῇ κγ', κακῆσε ἐση μῆνας ἑνταῦθα δὲ εἰσῆλθε τὸν ἐρχόμενον χρόνον μηνὶ Μαρτίῳ, Κυριακῇ τρίτῃ τῶν Νησιῶν· καὶ τῷ αὐτῷ ἔτει ἐσφάγη ὁ Ἀμνηρᾶς καὶ ὁ Λάζαρος μηνὶ Ἰουλίῳ καὶ τὸν Ἰουλίον ζ', λιχνευσάμενος ὁ Σπάτας, πάλιν ἔδραμεν εἰς τὰ Ἰωαννῖνα, καὶ σκυλευσας κούρησιν τιὰ ἐκάθησεν ἀπέναντι τῆς πόλεως, καὶ οἱ Μαλακασσᾶμοι ἀπέστησαν, καὶ τὸν Σπάταν προσκυνῶσι, τὰ λήϊα φθείρωσι, καὶ τὸς ἀμπελωνὰς ἀναιεῖσι, καὶ τὴν Βελτζίσαν παραλαμβάνουσι. Τότε καὶ ὁ ἐπίσκοπος Βελᾶς, κρατῶν τὴν Βερίμπαν, ἦν ἐκ παραδόσεως

τῷ δεσπότη Ἰζάν εἶχε, καὶ αὐτὸς παρῆθε, καὶ τὸν Σπάταν προσκυνεῖ, καὶ τὸ Φερίον δίδει. Τότε ὁ Ἰζάν ἐπισυναΐξας τὰς Ζαγορίτας, μετὰ καὶ τὰ λοιπὰ στρατῶν κατὰ τὸ Σπάτα ἐκβαίνει, καὶ αὐτὸν μὲν ἐκ Ἀφῆκων εἰς τὸν πόλεμον ἐξελθεῖν, ἐκεῖνοι δὲ οἱ Ζαγορίται ἐξελθόντες, καὶ μικρὸν προσπηδήσαντες εἰς Φυγὴν ἐτράπησαν. Τότε ὁ Σπάτας εἰς τὴν λίμνην κάτερρα ἐπέθηκε δύω, καὶ ὁ δεσπότης ἐποίησεν ἕτερον, καὶ αὐτὸς ἀπέπνιξεν αὐτό· ἔθεντο καὶ ὁ Μιλκῆτζης ζέλλεται ὑπὸ τῷ Ἀμηνῶ ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκην, καὶ ὁ Σπάτας ἀπέδρασε· εἶτα ὁ δεσπότης μετὰ τῷ Μιλκῆτζη καὶ τῷ Καίσαρος, ὃς καὶ αὐτὸς ἀπὸ τῆς Βλαχίας εἰς συμμάχίαν ὑπάγει μετὰ αὐτῶν καὶ φθάνει εἰς τὸν Ἀμηνῶν, καὶ κείσε διατρίψας χρόνον ἕνα καὶ μῆνας δύο, ἔρχεται μετὰ τῷ Βρανέτζη εἰς τὸν Ἀχελῶον καὶ ἀπ' αὐθένει εἰς τὴν Ἄρταν· εἶτα εἰσέρχεται εἰς τὰ Ἰωάνναινα μὲν Δεκεμβρίῳ τῇ δ', Ἰνδικτιῶνος ιδ', ἐν ἔτει ς ω θ. Ἐνταῦθα ὁ Ἰζάν δεσπότης μετὰ πάντων ὧν εἶχε καλῶν καὶ τῷτο ἐπλέτει, ὅτι τὸν Ἀχιμερέα πλέον πάντων ἠγάπα καὶ ἐφιλεῖ, καὶ ἠδῶς αὐτὸν ἠύκε, καὶ εἰς τὴν βελὴν αὐτῷ προσεκολλᾶτο· τὰς δὲ ἐτέρας ἀρχοντας τῆς βελῆς αὐτῷ ἐξέλεξατο ἄνδρας συνετὰς καὶ τῶν εὐγεγονότων, καὶ ἔτω μετ' εἰρήνης καὶ καθαρᾶς γαλήνης διήγον τὰ Ἰωάνναινα ἐπὶ χρόνος δ'.

Ἐν ἔτει ς ρ γ, Ἰνδικτιῶνος γ', μὲν Δεκεμβρίῳ τῇ κη, ἡ ἀγαθὴ τῶν ὄντων κυρία, εὐσεβῆσάτη βασιλίσσα Ἀγγελίνα τὴν τῶν ἑρῶν βασιλείαν τῆς ἐπιγείης ἀντήλαξε, καὶ ἐν μετανοίᾳ καὶ ἐξομολογήσει μετὰ θερμῶν δακρύων ἐν εἰρήνῃ ἀνεπαύσατο. Ἡμεῖνοι πόλις τῶν Ἰωαννίνων, ὡς ἐπὶ κοινῇ τῷ τρέχουσα συμφορᾷ. ἐκ εἶχε πρῶτος τῆς Φυσικῆς κυρίας αὐτῶν τὴν ζήτησιν ἀνευγχεῖν, ἀλλ' ἀβυμία συνέχετο, καὶ θρήνοις πολλοῖς καὶ γοεῶς ἐκόπτετο καὶ ὠδύρευτο, καὶ συναποθέσθαι πάντες τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς τῇ ἀγαθῇ κυρίᾳ προηρώυτο. Τίς ἂν δυνηθεῖν εἰπεῖν τὰς κρότες τῆς πόλεως τότε, τὰς πρὸς Θεὸν ἐπικηδεῖες ὕμνες, τὰς λαμπάδας, τὰς ψαλμοδίας, τὰς ἐπ' ἀλλήλων συμπλοκάς καὶ θρήνας, παμπληθῆ κοπτομένων, κλαίωντων, ἀρχόντων, ἀρχομένων, πρεσβυτέρων, νέων, νηπίων, γερόντων, πλεσιῶν, πενήτων; Θάψαντες ἐν αὐτῇ ἐντίμως, καὶ παννυχίως προσμεινάντες, καὶ πολλὰ δάκρυα καταχέοντες μόλις ἵπτε πείθονται τῷ τάφῳ ἀπ' κινήσας· πολλὰ δὲ ἐπένησεν αὐτὴν καὶ ἐθρηνήσατο ὁ σύνευνος ταύτης Ἰζάν καὶ ἐκτελέσας τὰς πενθίμους ἡμέρας ἀξίως, μετὰ χρόνου ἐνὸς παραδεξιμῆν ὁ Ἰζάν ἠναγκάζετο παρὰ τῶν ἀρχόντων αὐτῷ καὶ τῷ Ἀχιμερέως τὰ πρὸς σύστασιν καὶ εἰρήνῃν τῷ τόπῳ, καὶ μνησέεται τὴν θυγατέρα τῷ Σπάτα. Εἰρήνην καλεμένην· καὶ ἦν αὐτῇ γυνὴ ἀνδρεία φρονήματι, καὶ κάλλει εὐπρεπῆς, καὶ ἀρετῇ περιβεβλημένη. Τῷ γὰρ ἐκτε-

δεσπότης μὲν Ἰωνεαρίῳ, Ἰνδικτιῶνος δ', καὶ ἔτος ς τ δ', καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας κατέβη ὁ Βρανέζης, καὶ ὁ Ἰαξῆς κατ' ἐπάνω τῷ Γυγίονι καὶ κείθεν διελθόντας ἐδέξατο τῆς ὁ Σπάτας ἐν τῇ τοποθεσίᾳ τῷ Δρίσκῳ καὶ, πόλεμον ἐκεῖνος συνεκρύσατο. Σφάζαντες γὰρ τὰς Ἰσμαηλίτας, κατεδίωξαν ὀπίσω αὐτῶν ἕως τὴν Φανερωμένην, οἱ δὲ Ἀλβανῖται ἐξέδωκαν ἑαυτὰς εἰς τὰ κέρση καὶ κέρδη. Φεύγοντες δὲ ὁ Βρανέζης καὶ ὁ Ἰαξῆς μετ' ὀλίγων ἐπλείων τῶν ρ, ὅταν ἠγγισαν πλησίον εἰς τὰς Πράτοκας, στραφέντες οἱ Ἀγαρηνοὶ ἐδίωξαν τὰς Χριστιανούς, καὶ ἔσφαξαν οὐκ ὀλίγους, αὐτοὶ δὲ διεσώθησαν.

Ἐπὶ ἔτος ς ρ ζ, Ἰνδικτιῶνος ζ', μὲν Ἀπριλίῳ τῇ ἕκτῃ, τῇ Κυριακῇ τοῦ Ἀντιπάσχα, ἐκστρατεύει κατὰ τοῦ Γυγίονι τοῦ Ζεβεθήση ὁ δεσπότης Ἰζάν μετὰ πάσης δυνάμεως αὐτῆς. Ἐπισυναΐξας ἐν τῷ στρατεύματι τὰς Μαλακασιώους καὶ Μαζαρακαίους, ἐπὶ δὲ τῷ Παπίγγῳ καὶ τῶν Ζαγορίων, ἀλλὰ δὴ καὶ τῆς Δρυϊνουπόλεως μετὰ τῷ Ἀργυροκάστρῳ καὶ τῶν μεγάλων Ζαγορίων, καὶ κατήλθε κατὰ τὸ μεσοποτάμιον, καὶ κείθεν δὲ θέλων διελθεῖν πρὸς τὰ μέρη τῆς Δίβρας, ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτὸς γνόφος καὶ θύελλα, καὶ ὁ Γυγιῶν ἀκολοθεῖν αὐτὸς κατὰ κράτος νικᾷ, καὶ εἰς χεῖρας αὐτῶν ὁ δεσπότης ἐξέδοτο ἡμέρα δ', Ἀπριλίῳ θ', καὶ εἰς δεσμά καὶ σκελῶσαι μετὰ τῶν ἀρχόντων αὐτῷ ἀποκλείει ἐν τῇ Φερεῶ. Ἐχων ἐν ὁ δεσπότης γνησίως συγγενεῖς ἀπὸ τῶν ἐντίμων ἀρχόντων τῆς περιόξεως μεγάλης πόλεως Φλωρεντίας, ἀνδραμόν ἐκεῖνοι πρὸς τὸ Κομμένιον τῆς Βενετίας, καὶ ἐρωτήσαντες περὶ τῷ δεσπότη ἀπῆλθον εἰς τὸν Μπαίλον τῆς νήσου τῶν Κορφῶν, καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν εἰς δέκα χιλιάδας Φλωρία μετὰ τῷ Ἀργυροκάστρῳ. Περᾶσας τοῖνον ὁ Ἰζάν εἰς τὰς Κορφῆς, καὶ διαμείνας ἡμέρας τινὰς, ἀπέπλευσεν εἰς τὴν Ἁγίαν Μαῦραν, ἐκεῖθεν διελθὼν εἰς τὰ μέρη Γυροβολάντας, ἐδέξατο αὐτὸν ἀσπασίως ὁ πενθερὸς αὐτῷ μετὰ τῷ Σγῆρος τῷ ἀδελφῷ αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν ἐντὸς τῆς πόλεως Ἄρτης, εἶτα πρὸς τὴν πόλιν Ἰωαννίνων ἐκπέμπει, καὶ ἐνταῦθα εἰσῆλθε μὲν Ἰβλίῳ τῇ ζ', ἔτος ς ρ η, Ἰνδικτιῶνος η'.

Τῇ κθ' τῷ Οκτωβρίου, τετάρτη ἡμέρα ὁ δεσπότης Σπάτας ἀπῆλθε πρὸς τὰ μέλλοντα δικαλωτήρια ἀπὸ τῷ εἰς, καὶ παραυτίκα ὁ ἀδελφὸς αὐτῷ Σγῆρος τὴν Ἄρταν καταλαυβάνει, καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἐπιπηδᾷ κατ' αὐτῷ ὁ Μπεγγῆς, ὁ Σερβοαλβανιτοβουργαρόβλαχος, καὶ τὸν Σγῆρον ἐκφιάκει, τὰς δὲ τοπικὰς τῶν ἐντίμων ὑπούλους καὶ δουλοῦς ἐψιθύριζε, καὶ εἰς Φρουρὰς ἀποκλείει, καὶ εἰς ἀφανισμόν, οἴμοι! τὰ ἑαυτῶν οἰκήματα πεποίηκεν, ἕως καὶ εἰς ἐξορίαν αὐτὸς ἐκπέμπει. Ὡς πῶς ἀδακρυτὴ τὴν τῶν ὑπενέγκω μνήμην καὶ ζήτησιν! Ἀκαρνανία κλίβουσα τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ ἐκ ἠθέλε παρακληθῆναι, διότι ἐκ εἰσί.

Προσκυνῶ Χριστὲ τὰς κρίσεις σε, ἀλλ' αὐτὰς ἐκ ἐξετάζω· δάκρυσι δὲ γέγραφα, ἢ μέλανι τῆτο γὰρ ἴδιον πέφυκεν ἀγάπης πληρεστάτης, τὸ χαίρειν μετὰ χαυρόντων, ἢ συμπνεῖν τοῖς πενθῶσι, ὅτι σοὶ δεῖξα πρέπει, υἱὲ μονογενὲς Θεῶ τῷ Προανάρχῃ, σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ σε πνεύματι νῦν καὶ ἀεί, καὶ εἰς τὰς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

Περὶ Μελισσῶν.

Τὰ Μελίσσια δίδου μέγα ὄφελος εἰς τὸ σπῆτι, μετὰ τὸ μέλι, κηρί καὶ τὰ γονίδια ὅπερ δίδου. Ἡ τροφή των δὲν κοστίζει τίποτε, καὶ μόνον ὀλίγως τινὰς περιποιήσεις χρειάζονται.

Εἰς τὰς ζεσῆς τύπας, ἓνα κηρί γερμάτων δίδου κάθε χρόνον ἑνέα ἢ δεκά λίτρας, καὶ εἰς τὰς ψυχρὰς τὸ ὀλιγώτερον δίδου τρεῖς ἢ τέσσαρας, καὶ τῆτο ὅταν γονεύσιν μίαν μόνον φοράν τὸν χρόνον, ἐπειδὴ κάποτε ἢμποροῦν νὰ φθάσιν καὶ ἕως τὰ τρία καλὰ γονίδια. Εἰς τὸ μικρότερον δὲ γωργικὸν ὀσπῆτι ἢμποροῦν κανεὶς νὰ ἔχη ἀρκετὴν ποσότητα, καὶ εἰς κάθε δε κλίμα προκόπτειν.

Ἄρθρον Α΄.

Εἶδη, γέννησις, διοικήσις, καὶ εὐφύια τῶν Μελισσῶν.

Εἰς κάθε εἶδος μελισσῶν τρία εἶδη μυῶν εὐρίσκονται· ἡ βασίλισσα ἢ ὅποια εἶναι καὶ ἡ μόνη θηλυκὴ καὶ μήτηρ τῶν ἄλλων, οἱ ἀκαμάται (κηφήνες), οἱ ὅποιοι εἶναι ἀρσενικοὶ, καὶ αἱ ἐργατικαί, αἱ ὅποια δὲν εἶναι μήτ' ἀρσενικαὶ μήτε θηλυκαί, καὶ λέγονται διὰ τῆτο ἐδέτεραι. Εἰς κάθε καιρὸν δὲν εὐρίσκονται καὶ τὰ τρία ταῦτα εἶδη τῶν Μελισσῶν μέσα εἰς τὸ κηρί, ἐπειδὴ οἱ ἀκαμάται πρὸς τὸ τέλος τῆ καλοκαιρίας ἐξάνονται ἀπὸ τὴν δημοκρατίαν, ἢ κοπτοῦνται ἀπὸ τὰς ἐργατικὰς, καὶ δὲν φαίνονται πλέον εἰμὴ τὴν ἐρχομένην ἀνοιξιν, ὅταν ἡ βασίλισσα ξανακάμῃ τὴν πρώτην γένναν της. Μὲ ὅλον ὅτι δὲ μετὰ τὴν πρώτην ταύτην γένναν εὐρίσκονται πολλαὶ νέαι θηλυκαὶ μέλισσαι εἰς τὸ κηρί, εἶναι πάντοτε ἀληθινόν, ὅτι μόνη ἡ βασίλισσα ἔχει δύναμιν γεννητικὴν, ἐπειδὴ αἱ νέαι δὲν γεννῶν τελείως, ἐν ὅσῳ εὐρίσκονται εἰς τῆς γεννήσεώς των τὸ οἶκημα, καὶ περιμένον τὸ ἐβγαλμα τῆ γονιδί δια νὰ ἔμβω ἐπὶ κεφαλῆς αὐτῆς.

Περὶ τῶν τριῶν εἰδῶν τῶν Μελισσῶν τοῦ κηρινίου.

Αἱ κυρίως ὀνομαζόμεναι Μελίσσαι συνισῶσι σχεδὸν ὅλον τὸ γονίδι, καὶ μετρήνται κάποτε ἕως δεκαῆξ χιλιάδες καὶ περισσότεραι μέσα εἰς ἕνα

κηρί, καὶ αὐταὶ κάμνουν ὅλην τὴν ἐργασίαν οἱ ἀκαμάται ἔχον χροῶμα βαθύτερον, καὶ εἶναι χωρὶς κεντρί. Ἡ βασίλισσα τῶν μελισσῶν, ἢ ὅποια εἶναι μακρύτερη εἰς τὸ κορμὶ καὶ ἀναλόγως μετὰ τὸ μακρὸς λιανώτερη ἀπὸ τὰς ἀκαμάτας, καὶ μετὰ χροῶμα κοκκινωπότερον, εἶναι ἡ κοινὴ μήτηρ ὅλων τῶν ἄλλων, δηλ. ἀπ' αὐτὴν καὶ μόνην γεννῶνται ὅλαι, τὸσον ἐργατικαί, καθῶς καὶ ἀκαμάται. Μέσα εἰς ἓνα κηρί δὲν φαίνονται ποτὲ περισσότεραι ἀπὸ τρεῖς θηλυκαί, καὶ κοινῶς μία μόνη εἶναι ἡ βασίλισσα, καὶ μάλιστα τὸν χειμῶνα· αὐτὴ ἡ Μελισσοβασίλισσα εἶναι καὶ ἡ βαρύτερη ἀπὸ παῖς ἄλλαις.

Περὶ τῆς Βασίλισσης.

Ἡ βασίλισσα εὐκόλως διακρίνεται ἀπὸ τὰς ἄλλαις Μελίσσαις ἀπὸ τὸ μακρὸς τῆ κορμῆς, καὶ τὴν μικρότητα τῶν πτερυγῶν· εἶναι λιγνότερη, καὶ μακρύτερη ἀπὸ τὰς ἀκαμάτας, ὑπερβαίνει ὅμως καὶ κατὰ τὸ μακρὸς καὶ κατὰ τὸ χόντρος τὰς ἐργατικὰς. Διὰ πτερυγῆς της μὲ ὅλον ὅτι εἶναι ἐπίσης μεγάλη, ὡς καὶ ἐκείνων, φαίνονται μικρότεραις· ἐπειδὴ δὲν σκεπάζουσι ὅλον τὸ μακρὸς τοῦ σώματός της, καὶ μόλις αἱ ἄκρας των φθάνουσιν ἕως τὸ τρίτον ζωνάρι, ὅθεν καὶ δὲν τὰς μεταχειρίζονται διὰ νὰ πετῶν· τὸ κεντρί των ὃν πολλαὶ δυνατὸν, εἶναι πολλαὶ μακρύτερον ἀπ' ἐκεῖνο τῶν ἐργατικῶν, καὶ ὀλίγον γυρισμένον πρὸς τὸ ὑποκάτω μέρος τῆς κοιλίας. Δὲν τὸ μεταχειρίζεται δὲ, εἰμὴ μόνον ὅταν πολλαὶ ἐρεθισθῆ, ἢ ὅταν συγκροτῆ πόλεμον κατὰ τῶν ἀντιζήλων της διὰ νὰ τὰς διάξῃ ἀπὸ τὸ κηρί. Εἰς τὴν νεότητά της ἔχει χροῶμα μελαγχρινόν, καὶ βαθμηδὸν αὐξανόμενον εἰς τὴν ἡλικίαν, κταντᾶ εἰς τὸ πλέον κοκκινωπὸν, καθῶς εἶναι καὶ τῶν ἄλλων Μελισσῶν. Ὅποταν δὲ φθάσῃ εἰς τὸν καιρὸν διὰ νὰ εἴξῃ τὰ αὐγά της, χονδραίνει τότε τὸ σῶμά της, καὶ ἀποκτᾶ χροῶμα λαμπρότατον.

Ἡ βασίλισσα δὲν ἐβγαίνει ποτὲ ἀπὸ τὸ κηρί, ἀλλὰ πάντοτε περιέχεται μέσα, καὶ ἐνίοτε καταβαίνει καὶ ἕως εἰς τὴν τρύπαν διὰ νὰ ἀναπνεύσῃ, ἢ νὰ ἠλιασθῆ· ποτὲ δὲν πηγαίνει εἰς τὰς πεδιάδας, καθῶς αἱ ἄλλαι Μελίσσαι, διὰ νὰ συνάξῃ κηρί καὶ μέλι, καὶ διὰ τῆτο δὲν ἔχει μήτε εἰς τὰς πόδας της τὰ κοιλώματα, ὅπερ ἔχον αἱ ἄλλαις. Ὅλη ἡ ἐνασχόλησίς της εἶναι εἰς τὸ νὰ γενῶν τὰ αὐγά, ἀπὸ τὰ ὅποια μέλλου νὰ ἐβγῶν τὰ πλήθη τῶν μελισσῶν, ὅπερ θέλου συστήσει τὴν νέαν ἀποικίαν, ἢτοι τὸ γονίδι. Εἰς ὀλιγώτερον δὲ ἀπὸ δύο μηνῶν διάστημα γενῶν δεκά τεθάρδεκα χιλιάδας αὐγά, καὶ κοινῶς εἰς ἓνα χρόνον φθάνει ἕως τὰς τριῶν ἑκατῶν ἢ τετρακῶν χιλιάδας.

Μὲν ὅλον ὅτι ἡ βασίλισσα δὲν πετᾷ εἰς τὰς πεδιάδας, δὲν τῆς λείπει μὲν ὅλον τῆτο ἡ ζωοτροφία, ἐπεὶ μέσα εἰς τὸ κρηνὶ εὐρίσκονται ἀποθήκαις πάντοτε γεμίταις.

Ἡ βασίλισσα δίδει τὴν κίνησιν εἰς τὸ λοιπὸν πλήρωμα τῆ κρηνίε, ἢ εἰς ἕνα κρηνί, ὅπερ δὲν εἶναι βασίλισσα, εἶναι νεκρωμένα τὰ πάντα, ἢ αἱ μέλισσαι τὸ παραίτην, ἢ διασκορπιζόμεναι χάνονται ἢ μίαν κατόπιν τῆς ἄλλης.

Ἄν ἡ βασίλισσα μὴ εὐχαριστιμένη εἰς ἕνα κρηνί τὸ ἀφήσῃ, τότε ὄλαι αἱ μέλισσαι τὴν ἀκολουθεῖν, τὴν συνοδεύειν, ἢ τὴν περικυκλῶν παντὲ ἀνέστη πεθενὰ, καθὼς συμβαίνει ἐνίοτε, μὲ τὸ νὰ εἶναι πλέον βαρεῖα, ἢ ἔχει ἀδυνατίες τὰς πτέρυγας, προθυμοποιεῖντὰ νὰ δάσεν βοήθειαν, καὶ ποτὲ δὲν τὴν ἀφίεν. Τέλος πάντων, ὅποταν ἡ βασίλισσα ἐνὸς κρηνίε ψοφῆσῃ, εὐθύς αἱ μέλισσαι παύειν τὰς ἐργασίας των, διασκορπίζουσι τὸ μέλι, λειποτακτοῦν ὄλαι, περιφέρονται τριγύρω τῶν ἄλλων κρηνίων, ἢ προτιμῶν νὰ χαθῶν, παρὰ νὰ μείνεν ἐκεῖ, ὅπερ ἡ βασίλισσά των ἐχάθη ἢ νὰ ζήσεν χωρὶς αὐτήν, ἐπεὶ γνωρίζεν ὅτι αἱ ἐργασίαι των εἶναι χαμέναι, ἐνῶ δὲν ζῆ πλέον ἐκείνη, ἢ ὅποια γενῶσα ἐγέμιζε τὸ κρηνί των. Φανερόνεν δὲ τὸν θάνατόν της μὲ ἕνα εἶσιμα καθαρώτερον ἢ διακεκομμένον, καὶ μὲ συνεχεῖς συστροφάς, ἐν αἷ αἱ τῶν ἄλλων κρηνίων ἡσυχάζειν ἢ τῆτο χρησιμεύει ὡς προειδοποίησις διὰ νὰ πάσῃ τινὰς ἀπὸ τὸ κρηνί τὸ κρηνί ἢ τὸ μέλι, πρὶν τὸ λιμνηρῶν αἰῖδαι Μέλισσαι, ἢ ἄλλαι τινὲς ζῆναι· τὸ ἴδιον πρέπει νὰ κάμνη κανεῖς, ἢ ὅταν ἡ βασίλισσα ἀφήσῃ τὸ κρηνί της, ἐπειδὴ καὶ τότε ὄλαι αἱ μέλισσαι τὴν ἀκολουθεῖν.

Εἰς τὸν καιρὸν τῆ γονεύματος εὐρίσκονται πολλαὶ βασίλισσαι μέσα εἰς τὸ αὐτὸ κρηνί, ἕως νὰ ἔλθῃ ὁ καιρὸς νὰ μετοικήσεν αἱ νέαι εἰς ἄλλο μέρος· ἔξω ὅμως ἀπ' αὐτὴν τὴν περίσασιν, ποτὲ δὲν ἠμπορεῖ κανεῖς νὰ ἰδῇ δύο βασίλισσαις εἰς ἕν καὶ τὸ αὐτὸ κρηνί. Ἄν βάλῃ τινὰς δύο γονίδια μαζί, τὸ ἐρχόμενον πρῶτὸ θέλει εὑρεῖ τὴν μίαν ἀπὸ τὰς δύο βασίλισσας φονευμένην ἐπάνω εἰς τὸ σανίδι. Ἄν τύχεν ὅμως δύο εἰς ἕν καὶ τὸ αὐτὸ γονίδι, αἱ μέλισσαι χωρίζονται εἰς δύο κόμματα, πολεμῶν ἀναμεταξί των, ἢ ἀναγκαίως πρέπει ἢ μίαν ἀπὸ τὰς δύο βασίλισσαις νὰ φονευθῇ, ἀν δὲν φύγῃ· ἀλλ' εἰς τοιαύτην περίσασιν πρέπει νὰ χαθῶν καὶ τὰ δύο κόμματα ὅμω μὲ τὰς βασίλισσας, μὴ ἔχοντα τίποτε συναγμένον ἀκόμη, ἐδὲ τὸν ἀπατῆμενον ἀριθμὸν τῶν Μελισσῶν. (Ἀκολουθεῖ.)

Πῶς φυλάττονται τὰ αὐγά.

Βάλε εἰς ἕνα βαρέλι ὅσα νωπὰ αὐγά θέλεις νὰ φυλάξῃς, ἢ γίμων

σὲ το μὲ νερὸν, εἰς τὸ ὅποιον ἀναλύεις ὀλίγην ἀσθεσον· αὐτὸ τὸ ἀσθεσωμένον νερὸν ἐμποδίζει ἐνταυτῶ τὸν ἀέρα νὰ ἐμβῇ εἰς τὸ βαρέλι (α) ἢ τὸ ἐμπεριεχόμενον εἰς τὰ αὐγά ὑγρὸν, νὰ ἐξατμιθῇ διὰ τῶν πόρων τῆ αὐγοτρεφίε, διὰ τῶν ὁποίων εἰσέρχεται καὶ ὁ αἶρ.

Τὰ αὐγά φυλάττονται καὶ εἰς τὴν σάκτιν, ἢ ἄμμον, ὅχι ὅμως τὸσον καλά καθὼς μὲ τὴν ἀνωθεν μέθοδον.

Πῶς ἠμπορεῖ τινὰς νὰ καθαρίσῃ τὸν ἀέρα τῶν οἰκημάτων, τῶν νοσοκομείων, τῶν σταύλων, κτλ.

Χύσε ὀξειδίου ἐπάνω εἰς κοπανισμένον ἀσπρόχρωμα (τεπεσίρι) ἕως ὅτε νὰ παύσῃ ἡ βράσις, ἢ ὅποια εἶναι τὸ παρεπόμενον, δηλαδὴ ἕως ὅτε νὰ ἐξατμιθῇ ἐξ ὀλοκλήρε τὸ ἀνθρακικὸν ὄξύ. Ἄφησε νὰ κατασαλάξῃ τὸ ἀνακάτωμα ἢ ζεῆγισέ το. Ζήσανε ἐπειτα τὸ καταπάτι, καὶ βάλλοντάς το εἰς πηλινὴν γαβάθαν, χύσε ἐπάνω εἰς αὐτὸ θεικὸν ὄξύ (acide sulfurique) ὀλίγον κατ' ὀλίγον, καὶ ἐν ὅσῳ βλέπεις νὰ ἐξατμηθῇ ἕνας ἀσπρὸς καπνός, αὐτὸς ὁ καπνός, ἢ αἶμος, διαδιδόμενος εἰαίως εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆ οἰκίας, καθαρίζει τὸν μολυσμένον ἀέρα.

Εἶναι καὶ ἄλλος τρόπος, διὰ τῆ ὁποῖε καθαρίζεται ὁ μολυσμένος αἶρ, ὁ ἀνωθεν ὅμως εἶναι εὐκολώτερος, ἢ ὀλιγοέξοδος.

Γρ. Παλαολόγος.

ΓΛΩΣΣΟΓΡΑΦΙΑ.

ΠΑΡΑΔΕΡΝΕΙ. Λέγεται ὅταν φενοχωρέμενος ὁ ἀέρωσος ἀπὸ τὴν νόσον ἢ μὴ δυνάμενος νὰ ἡσυχάσῃ πίπτει πότε εἰς τὸ ἐν ἢ πότε εἰς τὸ ἄλλο μέρος· λέγεται καὶ διὰ ἕνα ἀνθρώπον, ὅστις περιφέρεται τῆδε κακείσε, χωρὶς νὰ φοβάσεται πῶ πηγαίνει· ἐκ τῆτε γίνεται καὶ μετοχὴ Παραδαρμένος, ἢ τις σημαίνει ἀνθρώπον, ὅστις περιῆλθε πολλαὶ μέρη καὶ ἔμαθε τὰς διαφορὰς πανουργίας τῶν ἀνθρώπων.

ΠΑΡΑΜΟΥΣΤΑΚΟ (τὸ). Οὕτω λέγονται αἱ ἀφινόμεναι πλησίον τῆ αὐστακος τρίχες, διὰ νὰ παρασάμναι αὐτὸν μεγαλύτερον.

ΠΑΡΑΡΡΙΧΝΩ. Ἐπιφορτίξω τινὰ νὰ νυμφευθῇ, χωρὶς τὴν θέλησίν τε, παρῆνον, τῆς ὁποίας ἐφωράθη, ἢ ἐνομίθη φθορεῖς.

(α) Εἶπαμεν καὶ ἄλλοτε ὅτι ὁ αἶρ, ἢ καλῆτερα τὰ ἐν αὐτῷ ἐμπεριεχόμενον ὀξυγόνον εἶναι ἡ αἰτία τῆς σήψεως καὶ τῆς φθορᾶς τῶν φαγωσίμων καὶ πολλῶν ἄλλων πραγμάτων.

ΠΑΡΑΣΤΙΑ (ἡ). Λέγεται ὁ προσδιορισμένος τόπος τῶ οἰκήματος εἰς τὸν ὁποῖον ἀνάπτεται ἡ Φωτιά ἀπὸ τῆς Παρὰ προθέσ. ἢ τῶ Ἑσία.

ΠΑΡΑΨΡΑ (ἐπίρρ.). Ἐκτὸς τῆς συνήθους ὥρας ἦλθε τὰ παραΨρα τῆς νυκτός, σημαίνει ὅτι ἦλθεν εἰς βαθεῖαν ἢ προβεβηκυῖαν νύκτα.

ΠΕΡΙΔΡΟΜΟΣ (ὁ). Πάθος προερχόμενον ἀπὸ καυσικὸν πρῦξιμον κυρίως ὁμως λέγεται ἐπὶ κατάρσας νὰ εὐγάλη τὸν περιδρομον.

ΠΕΡΙΚΟΦΤΟ (τὸ). Ἡ λέξις αὕτη συνειδητίζεται μόνον μὲ τὸ ῥήμα ἔρχομαι, πηγαινῶ, καὶ τὰ ταυτόσημα, ὅταν ἔχη σκοπὸν ὁ λέγων νὰ Φανερώσῃ, ὅτι ἦλθεν ἢ ὑπῆγεν ὄχι ἀπὸ τὸν συνήθη, ἀλλ' ἀπὸ σύντομον ἄρομον, ἦλθε δηλ. τὸ περίκοφτο, δηλ. τὴν ἐπίτομον ὁδόν.

ΠΛΑΚΟΛΙΘΙΑ (ἡ). Τόπος ἔχων πέτρας, αἱ ὁποῖαι σχίζονται εἰς πλάκας μὲ ἐλαφρὸν κτύπημα σφουρίε.

ΠΟΤΙΣΤΗΨ (ὁ). Ἐκτὸς τῆς ἀρχῆς τῆ δια πότισμα αὐλακίε, λέγεται καὶ ἡ σχηματιζομένη εἰς τὰ δύο βλέφαρα τῶ ὀφθαλμοῦ γωνία πλησίον τῆς μύτης, Ἑλληνισί κανθός.

ΠΡΟΒΑΤΟΝ (τὸ). Θηλυκ. προβατίνα· τὸ ἀρτίγενές μέχρι τῶ ἔτους, λέγεται ἀρνί, τὸ θηλυκ. ἀρνάδα, τὸ διετές, ζυγῆρι, τὸ τριετές, μηλιόρι, ἢ ἄτεκνος προβατίνα ζέρφη, ἢ χάσασα τὰ ἀρνί ἢ ἔχασα γάλα, τσαγκαάδα.

ΠΤΡΟΜΑΨΧΟΙ (οἱ). Οὕτω λέγονται δύο πέτραι προσηρημασμένα ἀπὸ τὸ ἐν μέρος ἢ τὸ ἄλλο τῆς παρασιῶς, διὰ νὰ προσφυλάττην τὰ προσκεφάλαια, ἢ τὲς παρακαθημένους ἀπὸ τὴν ὑπερβολικὴν πύρωσιν τῆς Φωτιῶς.

ΡΑΜΠΑ (τὰ). Λέγονται τὰ μεταξύ τῶ γαλαῶ ἢ μαύρου χρώματος ὄμματα, ἐκ τέττε γίνεται ἢ ῥαμπομάτης, ἢ ἔχων τοιαῦτα ὄμματα.

ΡΕΚΑΨΩ. Εὐγάζω μεγάλας Φανάς. Ὄθεν ἢ ῥεκατὰ (τὰ) αἱ τοιαῦται Φανάι.

ΡΕΝΙΣΤΑ (τὰ). Ἀντὶ τῶ, ῥαντισῶ· Φαγητόν τι κατασκευασμένον μὲ μικρὰ κομμάτια ζυμαρίε γενόμενα ἀπὸ ῥάντισμα νερῶ εἰς ἄλευρον.

ΡΙΖΑΨΙ (τὸ). Ρίζα τις χρησιμεύουσα διὰ βαφὴν βαθέος κοκκίνου χρώματος, τὸ Ἑλληνισί ἐρυθρόδανον.

ΡΙΖΙΜΙΟ (τὸ). Πέτρα μεγάλη ῥιζωμένη εἰς τὴν γῆν.

ΡΟΙΔΨΖΕΙ. Παρισῶ χρώμα ῥοδοχρεν. Ἐρρόιδισει ἢ ἀνατολή· ταυτόσημον μὲ τὸ ἔφανῆ ἢ ῥοδοδάκτυλος ἠώς, τῶ Ὀμήρε.

ΡΟΜΟΝΙ (τὸ). Κόσκινον ἀραμὸν χρησιμεῦον εἰς τὰ αἰώνια διὰ τὰ γεννήματα.

ΡΟΚΑΝΙΨΩ. Ἐκτὸς τῆς σημασίας τῶ ζῦεν τὰς σανίδας μὲ τὸ τεκτονικὸν ὄργανον ῥοκάνι, διὰ νὰ ἐξομαλιθῶσι, σημαίνει μεταφορικῶς ἢ τρώγω ξηρὸν τι πρῶγμα.